

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ МНС України
від 16.12.2011 № 1342

Міністерство надзвичайних ситуацій України
Український науково-дослідний інститут цивільного захисту

Настанова з організації газодимозахисної служби в підрозділах
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту
МНС України

Розділ 1. Загальні положення

1. Настанова з організації газодимозахисної служби в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України (далі - Настанова) визначає порядок організації та діяльність газодимозахисної служби (далі - ГДЗС) у гарнізонах і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України (далі – ОРСЦЗ).

Дія Настанови поширюється на гарнізони (підрозділи) ОРСЦЗ та особовий склад цих підрозділів, які є газодимозахисниками.

2. Основним завданням ГДЗС є забезпечення безпечної роботи газодимозахисників у загазованих і задимлених середовищах з метою проведення розвідки під час гасіння пожеж, ліквідації надзвичайних ситуацій (далі – НС) та їх наслідків, рятування людей і евакуювання матеріальних цінностей.

3. Газодимозахисна служба це комплекс заходів, який проводиться органами управління, пожежно-рятувальними та аварійно-рятувальними підрозділами ОРСЦЗ, навчальними закладами МНС України для організації, підготовки та проведення робіт у загазованих і задимлених середовищах з метою рятування людей, гасіння пожеж, ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків тощо та створюється на штатних і позаштатних основах у всіх пожежно-рятувальних підрозділах, учбових закладах МНС та може організовуватися в аварійно - рятувальних підрозділах ОРСЦЗ за рішенням начальника гарнізону. Штатною особою є старший майстер (майстер) ГДЗС. До позаштатних осіб газодимозахисної служби відносяться: газодимозахисник, командир ланки ГДЗС, постовий поста безпеки (ПБ), начальник контрольно-пропускного пункту (КПП), начальник ГДЗС гарнізону.

4. До складу газодимозахисної служби входять:

бази ГДЗС централізованого типу гарнізону ОРСЦЗ;

бази (контрольні пости) ГДЗС підрозділу ОРСЦЗ;

теплодимокамери, полігони (тренувальні комплекси) підрозділів (гарнізонів) ОРСЦЗ;

технічні засоби для підготовки та тренувань газодимозахисників підрозділів (гарнізонів) ОРСЦЗ;

автомобілі ГДЗС;

автомобілі димовидалення;

засоби індивідуального захисту органів дихання і зору (далі – ЗІЗОД).

5. Газодимозахисниками є особи рядового і начальницького складу пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних підрозділів і органів управління, які пройшли необхідну підготовку, мають відповідний допуск до роботи у ЗІЗОД та за станом здоров'я можуть виконувати завдання щодо рятування людей, проведення розвідки, евакуювання матеріальних цінностей, гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних робіт, ліквідації НС та їх наслідків у загазованих і задимлених середовищах.

Начальником гарнізону газодимозахисникам надається допуск до роботи в ЗІЗОД, затверджений наказом, після чого в підрозділі заповнюється особиста картка газодимозахисника (додаток 10).

6. Газодимозахисники, за якими закріплено кіснево-ізолювальні ЗІЗОД, повинні проходити повторний медичний огляд не рідше одного разу на рік з відміткою в особистій картці газодимозахисника. Особи рядового і начальницького складу органів управління і підрозділів ОРСЦЗ, яких за станом здоров'я не може бути допущено до роботи з гасіння пожеж або ліквідації НС у загазованих і задимлених середовищах, використовуючи індивідуальні засоби захисту органів дихання та зору, не можуть займати відповідні посади за штатним розписом, які передбачають безпосередню участь у ліквідації НС, їх наслідків та гасінні пожеж.

7. У підрозділі ОРСЦЗ ЗІЗОД повинні бути одного типу, з однаковими технічними характеристиками.

8. Виходячи з місцевих особливостей гарнізону, наявності об'єктів атомної енергетики, метрополітену, хімічної та нафтохімічної промисловості, зі шкідливим виробництвом і об'єктів, пов'язаних з використанням, переробкою і зберіганням НХР, тип апаратів з терміном захисної дії визначається начальником гарнізону. Для проведення розвідки, рятування людей, гасіння пожеж підземних станцій метрополітену повинні використовуватися в оперативному розрахунку ЗІЗОД з терміном захисної дії не менше 3 годин.

9. Первинною тактичною одиницею газодимозахисної служби є ланка ГДЗС, яка утворюється не менше як з трьох газодимозахисників, враховуючи командира ланки. Командиром ланки є особа, старша за посадою підрозділу або органу управління ОРСЦЗ, визначена керівником гасіння пожежі (КГП).

10. У кожному гарнізоні ОРСЦЗ повинна створюватися централізована база ГДЗС з метою обслуговування ЗІЗОД особового складу декількох підрозділів.

У разі неможливості створення бази за централізованим типом у кожному підрозділі, який не входить до централізованого обслуговування, організовується база ГДЗС.

У підрозділі, де неможливе створення бази ГДЗС, організовується контрольний пост ГДЗС.

11. У кожному гарнізоні обласного рівня, в містах Київ та Севастополь повинні бути побудовані і оснащені необхідним обладнанням стаціонарні теплосилокамери та навчально-тренувальні комплекси. Створення їх у гарнізонах, нижчих за рівнем, визначається начальником гарнізону ОРСЦЗ.

12. Для належної організації роботи баз ГДЗС до штату підрозділів, де організовано ГДЗС, вводяться посади старших майстрів (майстрів) ГДЗС. Чисельність старших майстрів (майстрів) баз ГДЗС централізованого типу визначається начальником гарнізону ОРСЦЗ.

У підрозділі для підміни старшого майстра (майстра) ГДЗС передбачати особу з відповідною підготовкою з числа особового складу підрозділу для виконання його обов'язків.

13. Повітряні ЗІЗОД не закріплюються за газодимозахисниками, а при зміні чергових караулів (змін) передаються тим, що заступають, які, у свою чергу, перед постановкою на оперативне обслуговування обов'язково проводять перевірку №1. За газодимозахисниками наказом по підрозділу закріплюються тільки індивідуально підібрані панорамні маски (шолом маски).

14. Ізолювальні (кисневі) ЗІЗОД особового складу закріплюються персонально за кожним газодимозахисником згідно з наказом начальника підрозділу. Використання їх іншими особами (газодимозахисниками) забороняється.

15. Порядок постановки до оперативного розрахунку і доставка до місця гасіння пожежі або ліквідування НС та їх наслідків ЗІЗОД керівного та особового складу, що не входить до складу чергових караулів (змін), встановлюється наказом начальника гарнізону ОРСЦЗ.

16. Порядок проведення перевірок, умов експлуатації та зберігання ЗІЗОД здійснюється відповідно до інструкцій з експлуатації, запропонованих виробником.

Територіальний орган управління ОРСЦЗ спільно з виробником ЗІЗОД повинен розробити рекомендації (методичний посібник) щодо організації та здійснення технічного обслуговування, експлуатації ЗІЗОД і підготовки газодимозахисників до роботи в них.

Розділ 2. Обов'язки особового складу при роботі у ЗІЗОД

2.1 Обов'язки газодимозахисника

17. Газодимозахисник підпорядковується командирі ланки ГДЗС і безпосередньо відповідає за точне і своєчасне виконання отриманих наказів та завдань.

18. Газодимозахиснику забороняється самовільно залишати ланку ГДЗС, яка знаходиться у загазованому або задимленому середовищі.

19. Газодимозахисник зобов'язаний:

знати:

матеріальну частину ЗІЗОД, які використовуються в підрозділі (гарнізоні), порядок їх зберігання, перевірки, вимоги безпеки праці при роботі в них; правила та порядок роботи у складі ланки ГДЗС під час проведення розвідки, рятування людей, евакуювання матеріальних цінностей, гасіння пожеж, ліквідації аварій, катастроф, стихійного лиха та їх наслідків у загазованих і задимлених середовищах (приміщеннях);

порядок включення в ЗІЗОД;

завдання, яке повинна виконувати ланка ГДЗС у загазованих і задимлених середовищах (приміщеннях); місце розташування поста безпеки або КПП;

вміти:

виконувати необхідні розрахунки мінімального тиску повітря (кисню), при якому необхідно виходити із задимлених і загазованих середовищ, орієнтовного часу повернення ланки ГДЗС і часу роботи на місці пожежі, НС (додаток 9);

працювати зі штатним пожежно-технічним та аварійно-рятувальним обладнанням, оснащенням, спорядженням і дотримуватися правил радіообміну; надавати першу невідкладну медичну допомогу постраждалим;

виконувати:

усі вимоги до ЗІЗОД, що викладені в інструкціях виробника з питань безпеки та охорони праці щодо порядку зберігання, перевірки, випробування, поставлення до оперативного розрахунку, транспортування до місця виклику тощо, та вести необхідну облікову документацію;

обов'язки постового на посту безпеки;

команди командира ланки ГДЗС; стежити за тиском кисню або повітря в ЗІЗОД; суворо дотримуватися вимог безпеки праці при роботі в ЗІЗОД на навчаннях, тренуваннях, при гасінні пожеж, ліквідації НС та їх наслідків.

Бути у постійній фізичній і психологічній готовності до роботи у загазованих та задимлених середовищах, використовуючи ЗІЗОД; при рятуванні людей на пожежах, НС, проявляти стійкість, рішучість і самовідданість.

При роботі запам'ятати місце входження у загазоване або задимлене середовище і шлях, яким рухається ланка ГДЗС до місця проведення робіт.

Постійно спостерігати за поведінкою будівельних конструкцій, при підозрі обвалення їх або інших загрозах негайно доповісти командирю ланки ГДЗС.

Слідкувати за показниками на контрольних приладах (манометрах) щодо витрат повітря (кисню), визначати час роботи та орієнтовний час повернення ланки ГДЗС на свіже повітря.

При виявленні несправності в ЗІЗОД або погіршенні самопочуття під час роботи в ньому негайно про це доповісти командирю ланки ГДЗС і діяти за його командою;

Газодимозахисник при умові напрацювання менше години у ЗІЗОД на пожежах НС у попередньому місяці повинен пройти тренування у ЗІЗОД на свіжому повітрі, а при умові напрацювання менше двох годин на пожежах, НС у попередньому кварталі повинен пройти тренування у загазованому або задимленому середовищі (теплодимокамері).

2.2 Обов'язки командира ланки ГДЗС

20. Командир ланки ГДЗС призначається керівником гасіння пожежі (далі –КГП). Він підпорядковується КГП.

21. Командир ланки ГДЗС зобов'язаний:

знати оперативне завдання очолюваної ним ланки, довести завдання та порядок його виконання до особового складу ланки ;

перевіряти укомплектованість ланки необхідним обладнанням та засобами захисту перед виходом на завдання, не допускати ланку до роботи без повного укомплектування;

призначити з особового складу ланки ГДЗС замикаючого, який, при необхідності, може очолити ланку ГДЗС;

особисто очолити проведення оперативної перевірки ЗІЗОД особовим складом ланки ГДЗС;

перевірити тиск у апаратах та озвучити особовому складу найменший тиск у балоні;

довести контрольний тиск до постового на посту безпеки (КПП);

керувати ланкою ГДЗС та надавати команди особовому складу ланки ГДЗС на проведення оперативної перевірки та включення в ЗІЗОД. (При включенні у ЗІЗОД "У апарати включись", при виключенні з апаратів - "З апаратів виключись!");

підтримувати постійний зв'язок з постом безпеки, КПП, через них доповідати КПП, штабу на пожежі (НС) про обстановку на позиції та своїх діях;

при роботі у загазованих і задимлених середовищах (приміщеннях) періодично надавати команду особовому складу на перевірку тиску у балонах;

підтримувати зі складом ланки ГДЗС візуальний та голосовий контакт;

при виявленні несправностей ЗІЗОД у одного з членів ланки ГДЗС, негайно прийняти заходи щодо їх усунення, у разі неможливості терміново вивести особовий склад ланки ГДЗС на свіже повітря, про що доповісти КПП;

при погіршенні самопочуття або втраті свідомості членом ланки ГДЗС прийняти заходи щодо доставки його на свіже повітря та термінового надання першої невідкладної медичної допомоги;

виводити ланку ГДЗС у повному складі і за маршрутом пересування до місця роботи із задимлених і загазованих середовищ (приміщень);

визначити місце дислокації та надати команду на виключення із ЗІЗОД;

встановити порядок та час приведення у готовність ЗІЗОД;

організувати відпочинок особового складу, про вихід із зони роботи доповісти КПП.

2.3 Обов'язки керівника гасіння пожежі з питань організації газодимозахисної служби

22. Керівник гасіння пожежі (КПП) зобов'язаний:

особисто або через штаб на пожежі (НС) призначати командирів ланок ГДЗС з числа газодимозахисників (найбільш підготовлених командирів відділень, начальників караулів тощо), ставити їм завдання, виходячи з оперативної обстановки, проводити інструктаж з питань безпеки (охорони) праці;

здійснювати розрахунки необхідної кількості ланок ГДЗС, КПП, постів безпеки, передбачити резерв ланок ГДЗС;

визначити час роботи та відпочинку ланок ГДЗС, місця їх знаходження та порядок їх заміни;

встановлювати порядок організації зв'язку на пожежі (НС);

призначати начальників КПП, постових на посту безпеки, встановлювати постійний контроль за роботою ланок ГДЗС у загазованих і задимлених середовищах (приміщеннях);

передбачати порядок залучення медичних працівників до місця роботи підрозділу.

2.4 Обов'язки начальника контрольно-пропускного пункту (КПП)

23. Начальник КПП призначається КГП з числа підготовлених та досвідчених осіб начальницького складу, підпорядковується КГП, штабу на пожежі (НС).

24. Начальник КПП зобов'язаний:

забезпечувати укомплектування та готовність ланок ГДЗС до роботи у загазованих і задимлених середовищах, провести відповідний інструктаж, дати завдання кожній ланці ГДЗС згідно з розпорядженням КГП, штабу на пожежі (НС);

організувати ведення обліку працюючих ланок ГДЗС і тих, що знаходяться у резерві, на відпочинку, своєчасну заміну (підміну) і відпочинок працюючих ланок ГДЗС;

здійснювати регулярні перевірки підпорядкованих постів безпеки щодо підтримання постійного зв'язку з ланками ГДЗС відслідковувати контрольний тиск у ЗІЗОД;

передавати через пости безпеки для працюючих ланок ГДЗС розпорядження КГП, штабу на пожежі (НС) щодо їх дій за призначенням у загазованих і задимлених середовищах;

постійно інформувати КГП, штаб на пожежі (НС) щодо виконання поставлених завдань ланками ГДЗС та їх роботи у загазованих та задимлених середовищах;

організувати роботу залученої спеціальної техніки та засобів ГДЗС;

передбачити створення необхідного резерву ланок ГДЗС і ЗІЗОД.

2.5 Обов'язки постового на посту безпеки

25. Постовий на посту безпеки призначається КГП з числа найбільш підготовлених та досвідчених газодимозахисників, підпорядковується КГП, штабу на пожежі (НС), КПП. Виставляється постовий на посту безпеки для кожної ланки ГДЗС у визначеному місці на свіжому повітрі, перед входом у задимлені або загазовані середовища.

26. Постовий на посту безпеки зобов'язаний:

перед відправленням ланки ГДЗС у задимлене або загазоване середовище зареєструвати кожного газодимозахисника (ПІБ, назва підрозділу, марка ЗІЗОД, тиск у кожному ЗІЗОД при включенні, місце роботи ланки) у журналі обліку роботи ланок ГДЗС (додаток 11), або таблиці роботи ланок ГДЗС (додаток 12);

перевірити укомплектованість мінімальним необхідним оснащенням ланки ГДЗС (пункт 51);

отримати від командира ланки ГДЗС показники тиску в ЗІЗОД газодимозахисників по прибуттю до місця пожежі (НС, роботи); визначити ЗІЗОД газодимозахисника з найменшим тиском і по ньому провести розрахунок очікуваного часу повернення ланки ГДЗС із задимленого або загазованого середовища та контрольний тиск, при якому необхідно повертатися, про що сповістити командира ланки ГДЗС;

передавати накази, вказівки від керівництва до ланки ГДЗС та інформацію від ланки ГДЗС до керівництва; фіксувати час їх отримання і зміст у журналі обліку роботи ланок ГДЗС (табелі роботи ланок ГДЗС);

не допускати у задимлені або загазовані середовища осіб, які не входять до складу ланки ГДЗС та не мають ЗІЗОД,

вести зовнішнє спостереження за розвитком пожежі (НС), поведінкою будівельних конструкцій, станом рукавних ліній щодо подавання вогнегасних речовин до місця роботи ланки ГДЗС; про всі зміни інформувати КГП, штаб на пожежі (НС) та командира ланки ГДЗС;

у разі виявлення загрози для ланки ГДЗС за результатами зовнішнього спостереження або з інших джерел терміново відкликати ланку ГДЗС з небезпечної зони, про що доповісти КГП;

підтримувати постійний зв'язок з працюючою ланкою ГДЗС, КГП, штабом на пожежі (НС), КПП; виконувати команди командира ланки ГДЗС; при порушенні зв'язку з працюючою ланкою ГДЗС, затримці її повернення із задимленого (загазованого) середовища або повідомлення про нещасний випадок негайно повідомити КГП, штаб на пожежі (НС) та начальника КПП і надалі діяти за їх наказами;

при тривалій роботі ланки ГДЗС у задимленому або загазованому середовищі інформувати командира ланки ГДЗС кожні 10 хвилин, а за необхідності частіше, про час, який пройшов після включення у ЗІЗОД.

27. Постовий на посту безпеки повинен мати: валізу (папку), укомплектовану журналом обліку працюючих ланок ГДЗС, олівцем, годинником, засобом зв'язку, ліхтарем, нарукавною пов'язкою з надписом ПБ, зв'язкою з гнучкого металевого троса та ключами для заміни регенеративних патронів і кисневих балонів.

2.6 Обов'язки старшого майстра (майстра) газодимозахисної служби

28. Старший майстер (майстер) газодимозахисної служби є штатною посадою підрозділу ОРСЦЗ, допускається до роботи на базі (посту) ГДЗС щодо обслуговування ЗІЗОД (у тому числі до випробування балонів, виконання робіт з компресорним обладнанням та посудинами під високим тиском) після навчання за спеціальною програмою, здачі іспитів і отримання допуску до цих робіт згідно з наказом начальника гарнізону.

29. Старший майстер (майстер) ГДЗС зобов'язаний:

досконало володіти знаннями щодо матеріально-технічної частини, правил обслуговування, випробування та роботи в ЗІЗОД, які знаходяться на обліку в підрозділі та гарнізоні, до якого входить підрозділ;

вміти працювати з устаткуванням та обладнанням, яке знаходиться на базі (посту) ГДЗС;

організувати роботу бази (посту) відповідно до посадової інструкції та цієї Настанови;

здійснювати контроль за станом і правильністю експлуатації ЗІЗОД, проводити перевірку № 2 резервних ЗІЗОД, брати активну участь в облаштуванні баз і контрольних постів ГДЗС необхідним обладнанням;

- брати участь у підготовці особового складу ланок ГДЗС;
 - проводити перевірку № 3 та щорічне технічне обслуговування ЗІЗОД, ремонт, дезінфекцію, зарядку балонів і регенеративних патронів, а також профілактичні огляди кисневих компресорів;
 - утримувати у справному стані і чистоті устаткування та обладнання бази ГДЗС, забезпечувати дотримання заходів безпеки при їх експлуатації;
 - вести документацію бази ГДЗС, облік закріплених ЗІЗОД і запасних частин до них, наявність кисню і хімпоглинача;
 - у встановлені терміни забезпечувати випробування кисневих і повітряних балонів, корпусів регенеративних патронів;
 - своєчасно складати річний графік перевірок № 3 та щорічного технічного обслуговування ЗІЗОД і забезпечувати їх якісне проведення;
 - щокварталу, за допомогою контрольних приладів, проводити перевірку реометрів-манометрів у підрозділах ОРСЦЗ, які обслуговуються базою ГДЗС, з відповідною відміткою про перевірку у вкладиші до формуляру виробника реометра-манометра;
 - забезпечувати доставку з бази ГДЗС необхідної кількості ЗІЗОД, резервних кисневих балонів, регенеративних патронів і приладів для перевірки апаратів до місць пожежі, аварії або НС та організувати нагляд за їх технічним станом; забезпечувати своєчасну заміну балонів і регенеративних патронів;
 - щороку аналізувати стан організації ГДЗС у підрозділі, витрату запасних частин і матеріалів; вносити пропозиції керівництву підрозділу щодо покращання роботи бази ГДЗС і експлуатації ЗІЗОД.
30. Старший майстер (майстер) ГДЗС на пожежі, аварії або НС може залучатися КГП до складу ланки (відділення) ГДЗС або до виконання обов'язків постового на КПП.

2.7 Обов'язки начальника газодимозахисної служби гарнізону ОРСЦЗ

31. Начальник газодимозахисної служби гарнізону ОРСЦЗ визначається наказом начальника гарнізону з числа найбільш підготовлених осіб начальницького складу ОКЦ, загону тощо, який є газодимозахисником.
32. Начальник газодимозахисної служби гарнізону ОРСЦЗ зобов'язаний:
- забезпечити роботу ГДЗС гарнізону, організувати тренування газодимозахисників у загазованих і задимлених середовищах, контролювати стан їх підготовки, ведення документації та повне залучення газодимозахисників на заняттях;
 - керувати через керівників підрозділів роботою баз та контрольних постів ГДЗС, які входять до гарнізону;
 - організувати централізовану підготовку старших майстрів (майстрів) ГДЗС підрозділів гарнізону, осіб для підміни старшого майстра (майстра) ГДЗС та підготовку у кожному підрозділі постових на посту безпеки;
 - встановлювати та затверджувати наказом начальника гарнізону порядок зберігання, утримання та обслуговування ЗІЗОД, обладнання та спорядження ланок ГДЗС;

проводити роботи щодо будівництва нових та реконструкції і ремонту діючих теплдимокамер, смуг психологічної підготовки, навчально-тренувальних комплексів газодимозахисників тощо;

домагатися впровадження і функціонування в гарнізоні бази ГДЗС щодо обслуговування ЗІЗОД за централізованим типом;

надавати допомогу керівникам підрозділів з питань всебічної діяльності газодимозахисної служби;

аналізувати роботу газодимозахисної служби гарнізону, розробляти заходи щодо покращання цього напрямку.

33. Начальник газодимозахисної служби гарнізону ОРСЦЗ має право:

перевіряти у встановленому порядку організацію ГДЗС у структурних підрозділах ГУ (У) МНС, отримувати необхідну інформацію про стан ГДЗС, ознайомлюватись із розпорядчою та іншою документацією з питань її організації в підрозділах;

надавати керівникам органів управління та підрозділів гарнізону пропозиції щодо удосконалення ГДЗС;

відстороняти від роботи в ЗІЗОД газодимозахисників, які порушують правила роботи в них, а також осіб, які не мають допуску до роботи в ЗІЗОД, про що доповідати начальнику гарнізону, начальнику чергової зміни ОВ ОКЦ;

вносити в установленому порядку пропозиції начальнику гарнізону про заохочення або про накладення дисциплінарного стягнення на особовий склад ГДЗС.

Розділ 3. Організація роботи ланок ГДЗС

3.1 Правила роботи в засобах індивідуального захисту органів дихання і зору

34. При заступанні на чергування та постановці у оперативний розрахунок ЗІЗОД повинні мати такий тиск у балонах з повітрям, який забезпечує час роботи в них не менше ніж 30 хвилин, без врахування резерву повітря. Для киснево-ізолювальних ЗІЗОД тиск кисню у балонах повинен бути не менше ніж передбачено виробником.

35. Ланка ГДЗС повинна складатися не менше ніж з 3-х газодимозахисників, включаючи командира ланки, та, як правило, формуватися з газодимозахисників одного підрозділу. Залучення до складу ланки газодимозахисників з інших підрозділів можливе тільки за командою КГП.

36. У виключних випадках для проведення рятування людей за рішенням КГП склад ланки може зменшуватися до 2 осіб.

37. Для проведення розвідки, виконання іншого роду робіт під час гасіння пожеж та ліквідації НС у підземних спорудах метрополітену і подібним їм приміщеннях великих площ залучаються групи по дві ланки ГДЗС (3+3), керівником групи є командир першої ланки. У виняткових випадках за рішенням КГП може створюватись одна ланка у складі п'яти осіб.

38. Ланка ГДЗС повинна бути забезпечена необхідним обладнанням та засобами захисту перед початком роботи у загазованих і задимлених

середовищах (засоби зв'язку, освітлення, страхування, шансові інструменти та рукавна лінія зі стволем).

39. Включення газодимозахисників у ЗІЗОД повинні проводитися на свіжому повітрі на посту безпеки.

40. Ланка ГДЗС під час гасіння пожежі (ліквідації НС) повинна виконувати вимоги чинного керівного документа щодо дій з організації гасіння пожежі, ліквідації НС з урахуванням обставин, що склалися.

41. КГП повинні бути передбачені резервні ланки ГДЗС у необхідній кількості, залежно від складності робіт, що виконуються, і в разі необхідності негайно залучатися до надання допомоги працюючим ланкам ГДЗС тощо. При роботі на пожежах і НС трьох та більше ланок ГДЗС за рішенням КГП створюється контрольно-перепускний пункт.

42. Ланка ГДЗС повинна повертатися на свіже повітря у повному складі.

3.2 Порядок включення і виключення із ЗІЗОД

43. Після прибуття пожежного-рятувального або аварійно-рятувального підрозділу до місця пожежі, аварії (НС), КГП приймає рішення щодо використання ланок ГДЗС для рятування людей, гасіння пожежі або ліквідації НС тощо.

44. У разі прийняття КГП рішення щодо використання ГДЗС, для газодимозахисників подається команда: "Апарати одягнути!". За цією командою газодимозахисники виймають свої ЗІЗОД з відсіку пожежно-рятувального, аварійно-рятувального автомобіля і одягають їх. Підганяють плечові ремені під себе та застібують поясний ремінь. Знімають захисний чохол з маски.

45. Командир ланки ГДЗС або безпосередньо КГП вказує складу ланки ГДЗС, яке пожежно-технічне та аварійно-рятувальне оснащення необхідно взяти із собою в загазоване або задимлене середовище (з урахуванням мінімуму необхідного оснащення для роботи ланки ГДЗС) і де буде знаходитися пост безпеки.

46. Газодимозахисники повинні взяти необхідне оснащення і прямувати до місця розташування поста безпеки. Командир ланки ГДЗС чи КГП доводить газодимозахисникам завдання, яке вони повинні виконати, і план дій. На посту безпеки за командою командира ланки ГДЗС: "Апарати перевірити!", газодимозахисники виконують оперативну перевірку.

47. Командир ланки ГДЗС слідкує за правильністю виконання оперативної перевірки підлеглими, приймає доповіді від газодимозахисників за формою: "Сидоров до роботи готовий, тиск 197". Після доповіді останнього газодимозахисника командир ланки ГДЗС особисто перевіряє тиск на манометрі кожного газодимозахисника і надає дані постовому на посту безпеки, перевіряє зв'язок з постом безпеки, подає команду: "В апарати включись!", вмикає груповий ліхтар і подає команду: "За мною кроком руш!". За цією командою газодимозахисники беруть визначене оснащення і прямують у задимлене або загазоване середовище виконувати поставлене завдання.

48. Після виконання завдання ланка ГДЗС у повному складі виходить із задимленого або загазованого середовища на ПБ. На посту безпеки командир ланки ГДЗС оцінює обстановку для виключення з апаратів (задимленість чи загазованість навколишнього середовища, погодні умови і тощо), перший знімає маску і після цього подає команду особовому складу ланки ГДЗС: "З апаратів виключись!". За цією командою газодимозахисники знімають каски, маски і тільки після цього закривають запірні вентиля балонів ЗІЗОД.

49. Командир ланки ГДЗС доповідає КГП про виконання завдання або результати розвідки в задимленому або загазованому середовищі. Після оцінки обставин КГП приймає рішення про подальше використання ланки ГДЗС. Після виконання завдання вживаються заходи щодо постановки ЗІЗОД в оперативний розрахунок.

Якщо таке рішення прийняте, то ланка ГДЗС поступає до резерву, у встановленому порядку проводить обслуговування (заміну) ЗІЗОД та готує його до можливого подальшого використання. Якщо завдання повністю виконане і немає необхідності подальшого використання ланок ГДЗС, то особовий склад ланки ГДЗС за командою знімає та проводить заміну ЗІЗОД і встановлює їх у відсік пожежно-рятувального (аварійно-рятувального) автомобіля.

3.3 Спорядження ланки ГДЗС і організація зв'язку з постом безпеки

50. Залежно від властивостей небезпечних хімічних речовин та газів, які знаходяться в загазованих і задимлених середовищах, з метою забезпечення безпечної роботи газодимозахисників ланка ГДЗС повинна мати відповідні засоби захисту, пожежне технічне та аварійно-рятувальне оснащення.

51. Для виконання робіт і проведення розвідки у приміщеннях, які задимлені або загазовані в результаті пожежі (НС), ланка ГДЗС повинна мати мінімум необхідного оснащення, а саме:

- гнучкий трос (зв'язка)
- засоби пожежогасіння (рукавна лінія з пожежним стволом);
- засоби рятування і саморятування (рятувальна мотузка);
- пожежний лом легкий;
- засоби зв'язку (мобільна радіостанція);
- засоби освітлення (індивідуальний ліхтар на кожного газодимозахисника і груповий ліхтар на ланку ГДЗС);
- інші засоби та оснащення, необхідні для виконання поставленого завдання.

52. Додатково ланка ГДЗС може комплектуватись: термо або газоаналізаторами, індивідуальними сигналізаторами визначення місця перебування газодимозахисника, індикаторами визначення електричного обладнання під напругою, тепловізорами, порошковими вогнегасниками, ізолюючими апаратами з пристроями для рятування постраждалих або саморятувальниками з часом захисної дії від 15 хвилин і більше. Рішення про використання додаткового оснащення ланки ГДЗС приймає КГП.

53. Для виконання робіт і проведення розвідки у приміщеннях, які заповнені вибухонебезпечними газами чи парами, ланка ГДЗС повинна користуватися пожежно-технічним оснащенням у вибухобезпечному виконанні та інструментом, що не дає іскор.

54. Проведення розвідки або роботи в середовищі, яке містить НХР, дозволяється особовому складу ГДЗС тільки при наявності письмового дозволу на виконання робіт, який видається адміністрацією об'єкта де виникла пожежа або НС, та після проведення інструктажу особового складу інженерно-технічним персоналом об'єкта і забезпечення газодимозахисників відповідними захисними костюмами (одягом).

55. Зв'язок поста безпеки з командиром ланки ГДЗС повинен підтримуватися за допомогою однотипних переносних мобільних радіостанцій, сигнально-переговорного пристрою, гучномовних пристроїв тощо.

56. Командир ланки ГДЗС повинен підтримувати постійний зв'язок з постом безпеки ГДЗС, інформувати про результати розвідки в загазованих (задимлених) середовищах, стан здоров'я та самопочуття газодимозахисників і найменший тиск у балонах ЗІЗОД.

3.4 Порядок пересування ланки ГДЗС у задимлених і загазованих середовищах (приміщеннях)

57. Пересуваючись до місця рятування людей, осередку пожежі, надзвичайної НС, аварії, стихійного лиха чи їх наслідків, першим на чолі ланки йде командир ланки ГДЗС, замикає ланку ГДЗС найбільш досвідчений газодимозахисник, визначений командиром ланки ГДЗС.

58. Якщо ланка ГДЗС у загазованому або задимленому середовищі прямує під керівництвом старшого за посадою керівника, то він є провідним, а останнім у ланці ГДЗС призначається командир відділення.

59. У разі, якщо командир ланки ГДЗС або старший за посадою керівник, що її очолює, з будь яких обставин не може виконувати покладені на нього обов'язки (травмування, втрата свідомості тощо), останній у ланці ГДЗС (замикаючий) повинен прийняти керування ланкою ГДЗС на себе.

60. Замикаючий ланку ГДЗС зобов'язаний постійно слідкувати за встановленим порядком руху (оговореним перед входом у загазоване або задимлене середовище), станом газодимозахисників.

61. Під час руху в загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) особовий склад ланки ГДЗС повинен рухатися вздовж капітальних стін, запам'ятовуючи при цьому пройдений шлях. Під час відкривання дверей особовий склад ланки ГДЗС повинен знаходитися за дверним полотном і використовувати його для захисту від можливого викиду полум'я.

62. Рухаючись у загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) командир ланки ГДЗС повинен періодично сповіщати постового на ПБ про перешкоди, що зустрічаються на шляху під час руху, зміни в обстановці, своє місцезнаходження, дії ланки ГДЗС, а також тиск у балонах ЗІЗОД.

63. Для забезпечення контролю за роботою ланок ГДЗС у місці їх входу в загазоване або задимлене приміщення (середовище) виставляється пост безпеки. Постовий на посту безпеки веде облік роботи ланки в журналі обліку роботи ланок ГДЗС (табелі роботи ланок ГДЗС).

64. При виконанні робіт або прямуванні заданим маршрутом час перебування ланки ГДЗС у загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) та час повернення газодимозахисників на чисте повітря визначається командиром ланки ГДЗС за манометром ЗІЗОД газодимозахисника з максимальними витратами повітря (кисню) або з меншим показником тиску повітря (кисню) в балоні ЗІЗОД.

65. Під час роботи в загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) командир ланки ГДЗС повинен тримати особовий склад у колі зору та дії зв'язку переговорного пристрою.

66. Перед початком роботи газодимозахисників у загазованих і задимлених приміщеннях (середовищах) зі складним плануванням або важкими умовами праці (на об'єктах метрополітену, в тунелях, підземних спорудах великої площі, в будівлях висотою більше дев'яти поверхів, трюмах кораблів тощо) під час гасіння пожежі, ліквідації аварії, НС та їх наслідків, з метою надання в будь-який момент невідкладної допомоги особовому складу працюючих ланок ГДЗС, КПП повинен створити резервні ланки ГДЗС, зосередити їх (її) на посту безпеки або КПП. В інших випадках повинна формуватись одна резервна ланка ГДЗС на кожні три працюючі ланки ГДЗС.

67. Якщо в загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) газодимозахисник знепритомнів, відчув погіршення самопочуття, отримав тепловий удар або обгорів, особовий склад ланки ГДЗС повинен негайно надати йому допомогу (при необхідності переключити на допоміжний ЗІЗОД), доповісти про це постовому на ПБ і в повному складі ланки ГДЗС евакуювати постраждалого в безпечне місце (на чисте повітря), викликати швидку медичну допомогу і до її прибуття надати постраждалому першу невідкладну медичну допомогу.

68. Особовий склад ланки ГДЗС після виконання роботи повинен повертатися на чисте повітря у повному складі за маршрутом прямування до місця гасіння пожежі, ліквідації НС. Винятком можуть бути випадки, коли шлях, яким повертається ланка ГДЗС, відрізано вогнем або перегороджено завалом тощо.

69. Особовому складу ланки ГДЗС забороняється розбиватися на групи або залишати газодимозахисників у задимлених або загазованих середовищах.

70. Якщо ланка ГДЗС не повернулася на свіже повітря після закінчення часу, необхідного для виконання завдання або у випадку отримання інформації на КПП (ПБ) про нещасний випадок з ланкою ГДЗС, чи припинення з нею зв'язку КПП (начальник КПП) повинен негайно направити на пошук ланки ГДЗС резервну ланку.

71. Зміна ланок ГДЗС, як правило, проводиться на свіжому повітрі, а в окремих випадках, за рішенням КПП, начальника оперативної дільниці (НОД), вона може здійснюватися в загазованих або задимлених середовищах,

безпосередньо на оперативних ділянках. Включення в ЗІЗОД особового складу підмінної ланки ГДЗС повинно здійснюватися на свіжому повітрі.

72. Виключення особового складу із ЗІЗОД здійснюється за командою командира ланки ГДЗС: "З апаратів виключись!" За цією командою газодимозахисники знімають каску, маску і закривають вентиля балонів.

73. Ланкам ГДЗС, що змінились, КГП повинен визначити порядок і час приведення у готовність ЗІЗОД та направити їх до резерву або на відпочинок.

3.5 Порядок пошуку і рятування людей ланкою ГДЗС

74. При розвідці, рятуванні людей, гасінні пожежі або ліквідації аварії, НС та їх наслідків ланка ГДЗС повинна діяти відповідно до вимог чинних керівних документів з урахуванням обставин, що складаються.

75. Головним завданням ланки ГДЗС, що прибула до місця пожежі, НС, є встановлення наявності людей у задимлених і загазованих середовищах (приміщеннях) і організація їх порятунку.

76. Під час розвідки та пошуку людей необхідно перевіряти у першу чергу важкодоступні місця (ванна кімната, шафи, тумби, під ліжками, в коморах та інших непримітних місцях), де велика вірогідність знаходження людей, особливо дітей, та бажання сховатися від впливу вогню диму та газів тощо.

77. Входячи в задимлене або загазоване приміщення (середовище) газодимозахисник повинен голосно повідомити про свою присутність і запитати про наявність людей. Прислухатися до можливої розмови або стогону.

Якщо на голос хтось відгукнувся або почувся стогін, необхідно негайно розшукати цю людину і надати їй допомогу.

У разі, якщо на голос ніхто не відгукнувся, необхідно ретельно оглянути всі приміщення, починаючи з тих, де існує найбільша загроза.

При пожежі (НС), що сталася вночі, в першу чергу людей необхідно шукати у ліжках.

78. На промислових об'єктах людей необхідно шукати на робочих місцях або поблизу них.

79. При пошуку людей у сильно задимлених і загазованих середовищах (приміщеннях) або приміщеннях великої площі ланка ГДЗС повинна пересуватись уступом або по фронту, перевіряючи одразу якомога більшу площу. У всіх випадках особовий склад повинен бути разом, не втрачати зв'язок між собою, слідкувати один за одним і при необхідності відразу надавати допомогу.

80. Виконання пошукових робіт однією ланкою ГДЗС у межах одного приміщення або квартири (будівлі) невеликої площі нескладного планування і з розташованим поруч виходом, за умови візуального і голосового контакту між газодимозахисниками може здійснюватися відразу в декількох напрямках.

81. При виявленні ланкою ГДЗС на шляху пересування постраждалого необхідно повідомити пост безпеки, винести (вивести) його з небезпечної зони, після чого ланка ГДЗС повинна повернутися до місця виконання поставленого завдання.

82. При виявленні у небезпечній зоні декількох постраждалих у першу чергу рятують людей з ознаками життя.

При однаковій загрозі спочатку рятують дітей, хворих і людей похилого віку.

83. Дії газодимозахисників повинні бути рішучими і впевненими, команди керівників голосними і спокійними. Ініціатива в організації рятувальних робіт постійно повинна знаходитись у газодимозахисників, а не у тих, кого рятують.

84. Для виконання рятувальних робіт необхідно застосовувати резервні ЗІЗОД (пристрої для рятування постраждалих) або саморятівники. При масовому рятуванні людей необхідно вказати людям найбільш безпечне місце, вивести їх на балкон, організувати випуск диму з приміщення, встановити брезентову перемичку на шляху розповсюдження продуктів горіння і викликати через ПБ додаткові ланки ГДЗС.

85. До основних способів рятування людей із загазованих або задимлених приміщень (середовищ) відносяться: самостійний вихід людей у напрямку вказаному газодимозахисниками, виведення людей з небезпечної зони газодимозахисниками, винесення людей з небезпечної зони, спуск людей по драбинах (висувних, штурмових, автодрабинах, автопідйомниках, стаціонарних драбинах), спуск людей з висоти за допомогою рятувальної мотузки (у винятковому випадку, коли інші засоби рятування застосувати неможливо).

Для рятування людей у першу чергу обирають найкоротші і найбезпечніші шляхи.

Основними шляхами для рятування людей із загазованих або задимлених приміщеннях (середовищ) є основні входи і виходи, запасні виходи, незадимлені сходові клітини, віконні прорізи, балкони, люки в балконах і перекриттях, а також отвори в конструкціях.

86. При ускладненні обставин на пожежі, НС, затриманні доставки додаткових (резервних) ланок ГДЗС, і якщо немає змоги одразу всіх потерпілих вивести на чисте повітря, у такому випадку, залежно від наявності повітря (кисню) в балоні (балонах) ЗІЗОД, ланка повинна за можливості дочекатися прибуття резервних ланок ГДЗС і разом з ними транспортувати постраждалих. Якщо прибуття резервних ланок ГДЗС затримується, то ланка ГДЗС, що виявила постраждалих, бере одного або двох постраждалих (залежно від відстані до поста безпеки і фізичного стану газодимозахисників) і транспортує їх на чисте повітря або більш безпечне місце.

87. Перед транспортуванням постраждалого з небезпечної зони на чисте повітря необхідно включити його в резервний ЗІЗОД (одягнути маску пристроєм для рятування постраждалих), а якщо такої можливості немає, то необхідно обгорнути голову змоченою у воді тканиною, а перед подоланням зони з відкритим полум'ям або розпеченими продуктами горіння укрити людину покривалом, ковдрою або накидкою.

Людей, які не втратили свідомість, необхідно виводити з небезпечної зони у супроводі газодимозахисників, а тих, що втратили можливість

самостійно пересуватися (втрата свідомості, хвороба, страх), необхідно виносити на руках.

Дітей завжди потрібно виносити з небезпечної зони на руках.

Переносити постраждалого повинні таким чином, щоб попередити його травмування.

88. Після того, як проведено ретельну перевірку, огляд усіх приміщень і місць, де можливе перебування людей, і переконавшись у їх відсутності, пошукові і рятувальні роботи у загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) припиняються. Рішення про припинення пошукових і рятувальних робіт приймає КГП.

3.6 Організація роботи ланок ГДЗС в умовах високої температури

89. Для безпечної роботи за умов високої температури в загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) КГП повинен прийняти всі можливі заходи щодо її зниження (подача свіжого повітря, видалення диму, охолодження струменем води тощо). Перед направленням ланки ГДЗС у загазовані або задимлені приміщення (середовища) з високою температурою командир ланки ГДЗС доводить до особового складу газодимозахисників особливості виконання поставленого завдання, режими роботи та заходи безпеки, яких необхідно дотримуватись.

Командир ланки ГДЗС зобов'язаний опитати всіх газодимозахисників про їх самопочуття.

90. Під час роботи, за умов високої температури, необхідно приймати всі можливі заходи безпеки, щодо попередження перегрівання газодимозахисників. До таких заходів відносяться: подавання води на охолодження газодимозахисників та ЗІЗОД, використання теплозахисних костюмів, підкасників (фески), застосування димовсмоктувачів. Роботи або пересування газодимозахисників у загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) необхідно здійснювати без перевантаження.

91. У випадку появи в одного із газодимозахисників погіршення самопочуття, викликаного перегрівом організму, особовий склад ланки ГДЗС у повному складі повинен терміново вийти із загазованого або задимленого приміщення (середовища) в безпечне місце та доповісти про це постового на ПБ.

92. Газодимозахисникам після виходу із робочої зони з високою температурою, де вони перебували певний час у ЗІЗОД, необхідно надати відпочинок на свіжому повітрі. Місце відпочинку та його тривалість встановлює КГП.

3.7 Організація роботи ланок ГДЗС в умовах низької температури

93. Для забезпечення безпечної та надійної роботи газодимозахисників за умов низьких температур необхідно транспортувати та експлуатувати ЗІЗОД згідно з вимогами до температурних режимів виробника ЗІЗОД проводити наступну роботу: після кожної експлуатації ЗІЗОД ретельно просушувати систему проводу повітря, балони ЗІЗОД наповнювати осушеним повітрям

(киснем), включатися в ЗІЗОД та виключатися з них у приміщеннях (або кабінах оперативного розрахунку пожежно-рятувальних аварійно-рятувальних автомобілів) з температурою вище нуля (після обігріву дихального апарата), розташовувати ПБ, за можливості, у приміщеннях з температурою вище нуля.

94. Після виключення із ЗІЗОД та роботи в загазованих або задимлених приміщеннях (середовищах) в умовах низьких температур газодимозахисники не повинні дихати холодним повітрям, пити холодну воду, палити цигарки.

95. З метою запобігання можливим ускладненням у роботі ЗІЗОД при низькій температурі необхідно:

зберігати ЗІЗОД у оперативному розрахунку на пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних автомобілях у відсіках (шафах) з теплоізоляцією, запобігаючи їх охолодження під час транспортування до місця роботи;

включення в ЗІЗОД здійснювати у теплому приміщенні або у прогрітому пожежно-рятувальному або аварійно-рятувальному автомобілі;

використовувати для роботи кисневі балони, заправлені осушеним медичним киснем;

працюючи в ЗІЗОД на стисненому повітрі робити неглибокі вдихи;

виключення з ЗІЗОД і відпочинок особового складу ланок ГДЗС проводити тільки в приміщеннях з плюсовою температурою.

3.8 Дотримання правил безпеки при роботі в ЗІЗОД

96. Особовий склад газодимозахисної служби повинен суворо виконувати вимоги виробника ЗІЗОД, Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України та цієї Настанови.

97. Під час виконання робіт у ЗІЗОД їх необхідно оберегти від впливу відкритого полум'я, ударів та пошкоджень. Забороняється знімати маску або відтягувати її для протирання скла, не виключатися з дихального апарата навіть на короткий термін часу, знаходячись у загазованих або задимлених середовищах.

У випадку проникнення під маску непридатного для дихання повітря, необхідно підтягнути потиличні ремені, а якщо не вдається відновити герметичність маски, у складі ланки ГДЗС вийти в безпечне місце.

При спрацюванні звукового сигналу (у окремих ЗІЗОД) перевірити відкриття вентиля апарату та тиск на манометрі, за інших обставин доповісти командирю ланки ГДЗС і у складі ланки ГДЗС залишити загазоване або задимлене середовище.

Дихання в ЗІЗОД повинно бути глибоким і рівномірним. Якщо дихання змінилося (нерівне, поверхневе), необхідно припинити роботу і відновити дихання шляхом декількох різьких глибоких вдохів, поки дихання не стане нормальним.

98. У разі порушення нормальної роботи апарату газодимозахисник зобов'язаний доповісти про це командирю ланки ГДЗС і вжити заходів, які забезпечать подальшу роботу ЗІЗОД до виходу ланки ГДЗС на свіже повітря. Для цього:

при відчутті великого опору під час вдиху-видиху перевірити, чи не затиснуті дихальні шланги і, якщо ні, різкими вдихами-видихами та постукуванням по клапанній коробці усунути можливе заїдання (залипання) клапанів;

при посиленому опорі в кінці вдиху, що вказує на ненормальну роботу легеневого автомата періодично приводити в дію механізм аварійної подачі кисню;

при різкому припиненні подачі повітря перевірити стан відкриття вентилію балона;

у випадку заїдання (залипання) надлишкового клапана примусово привести його в дію;

при пошкодженні шлангу ЗІЗОД чи маски необхідно визначити місце пошкодження і затиснути його рукою.

99. Під час тренувань в теплодимокамері ланку ГДЗС повинно бути забезпечено необхідним оснащенням для безпечної роботи ланки ГДЗС. Особовий склад ГДЗС повинен тренуватись у захисному одязі пожежника та спорядженні, а при необхідності - в тепловідбивному одязі пожежника.

Розділ 4. Особливості роботи у ЗІЗОД при виконанні газодимозахисниками спеціальних аварійно-рятувальних робіт

4.1 Особливості залучення газодимозахисників до гасіння пожеж, ліквідації НС та їх наслідків на відкритій місцевості

100. За рішенням КГП допускається, без організації (створення) ланки ГДЗС, включення в ЗІЗОД окремих газодимозахисників, виконуючи роботи зі стволом, аварійно-рятувальним оснащенням під час гасіння пожеж, ліквідації НС та їх наслідків у задимлених (загазованих) середовищах, знаходячись за межами будівлі, на відкритій місцевості,.

При цьому у безпечній зоні встановлюється ПБ, на якому ведеться облік працюючих, контролюється їх стан та витрати повітря (кисню), підтримується зв'язок.

4.2 Особливості залучення газодимозахисників для проведення аварійно-рятувальних робіт, пов'язаних з викидом небезпечних хімічних речовин (НХР)

101. Перед проведенням аварійно-рятувальних робіт на об'єктах, транспорті тощо, де стався викид НХР, керівником робіт визначається вид ЗІЗОД, який захищає від відповідної НХР. У разі невідповідності у газодимозахисників ЗІЗОД наявній НХР, за рішенням керівника робіт дозволяється використовувати ЗІЗОД та інші засоби індивідуального захисту, які відповідають вимогам, не потребують спеціальної підготовки до роботи в них та є в наявності на об'єкті.

4.3 Особливості залучення газодимозахисників для проведення аварійно-рятувальних робіт в обмежених (замкнених) просторах

102. Керівник робіт перед проведенням аварійно-рятувальних робіт в обмежених (замкнених) просторах зобов'язаний:

організувати проведення розвідки місця НС, під час якої встановити ступінь загрози або ураження та наявності газів, місце знаходження та кількість постраждалих;

визначити кількість газодимозахисників (рятувальників) (від одного і більше), які безпосередньо будуть проводити рятувальні роботи, та тих, що їх страхують; вид ЗІЗОД, який може бути використаний у даній НС згідно з характеристикою, наданою виробником до них; необхідне аварійно-рятувальне оснащення; порядок організації зв'язку між працюючими та тими, що страхують;

встановити умовні сигнали у разі небезпеки для газодимозахисника та за якими проводити рятувальні роботи (підйом постраждалих тощо).

103. Газодимозахисник під час проведення аварійно-рятувальних робіт в обмежених (замкнених) просторах не повинен допускати різких рухів, по можливості не торкатися стінок приміщення (копальні, колодязя колектора, виробки, шахти, печери) з метою недопущення обвалу, зсуву породи, пошкодження страхуючого пристрою (рятувальної мотузки), дихальних шлангів ЗІЗОД, випадкового закриття вентиля балону апарату на стисненому повітрі тощо. При різкому припиненні подачі повітря затримати дихання, перевірити стан відкриття вентиля балона. У разі виявлення перекриття вентиля, не знімаючи маски, відкрити його та продовжити роботу за призначенням.

При неможливості проведення аварійно-рятувальних робіт в обмежених просторах рятувальником, одягненим у ЗІЗОД, дозволяється спуск ЗІЗОД проводити поряд з рятувальником.

Розділ 5. Порядок постановки ЗІЗОД до оперативного розрахунку, їх перевірка, технічне обслуговування та експлуатація

104. Всі ЗІЗОД, які поступили до підрозділу (загону) ОРСЦЗ, перед постановкою до оперативного розрахунку повинні пройти необхідні перевірки та дезінфекцію в обсязі та порядку, які передбачені виробником ЗІЗОД. Після здійснення перевірки відповідальною особою (стстаршим майстром ГДЗС) заводиться облікова картка (додаток 7).

105. Експлуатація ЗІЗОД передбачає їх технічне обслуговування, утримання, постановку в оперативний розрахунок та забезпечення роботи баз та постів ГДЗС, у тому числі централізованого обслуговування.

Порядок експлуатації та технічного обслуговування масок визначається виробником. Перевірки, час роботи та ремонту масок обліковується та реєструється в картці (додаток 13).

106. Під час гасіння пожежі або проведення пожежно-рятувальних (аварійно-рятувальних) робіт допускається повторне включення в ЗІЗОД з

проведенням оперативної перевірки, якщо кількість повітря (кисню) в балонах за показниками манометра є достатньою для виконання оперативного завдання.

5.1 Обслуговування та перевірка киснево-ізолювальних ЗІЗОД

Види перевірок

107. Технічне обслуговування киснево-ізолювальних ЗІЗОД здійснюється з метою надійної і безпечної експлуатації ЗІЗОД, утримання їх у справному стані і у будь-який час бути готовими до використання. Відповідно до цієї Наставови та інструкцій з обслуговування та експлуатації виробника ЗІЗОД, як правило, технічне обслуговування ЗІЗОД передбачає наступні види перевірок:

- оперативна перевірка;
- перевірка № 1;
- перевірка № 2;
- перевірка № 3.

Технічне обслуговування ЗІЗОД повинно проводитися на контрольних постах (базах) ГДЗС з використанням контрольних приладів у суворій послідовності та повноті виконання робіт, передбачених інструкцією виробника до ЗІЗОД, з експлуатації конкретного виду ЗІЗОД.

108. Перед технічним обслуговуванням ЗІЗОД (крім оперативної перевірки та перевірки № 1) необхідно впевнитись у відсутності речовин, які під час взаємодії з киснем можуть стати причиною вибуху або загоряння.

109. Оперативна перевірка виконується газодимозахисником перед кожним включенням у ЗІЗОД. Включатися в ЗІЗОД без проведення оперативної перевірки заборонено.

110. Оперативна перевірка, як правило, проводиться поблизу ПБ перед входом ланки ГДЗС у задимлене або загазоване середовище. Оперативна перевірка виконується за командою командира ланки ГДЗС, у строгій послідовності з регламентом робіт і повинна займати не більше 1 хвилини. Результати оперативної перевірки ніде не обліковуються.

Після проведення оперативної перевірки газодимозахисник повинен доповісти командирі ланки ГДЗС про готовність до включення в ЗІЗОД і роботи в загазованих або задимлених середовищах або про несправність ЗІЗОД. Доповісти необхідно також про тиск кисню у балоні ЗІЗОД.

111. Перевірка № 1 виконується газодимозахисником на посту або базі ГДЗС перед постановкою в оперативний розрахунок під контролем начальника караулу (зміни) або особи, яка його заміщає.

Після проведення перевірки № 1 газодимозахисник доповідає про результати перевірки начальнику караулу (зміни) і особисто робить запис у журналі реєстрації перевірок № 1 (додаток 2).

У разі виявлення несправностей ЗІЗОД при виконанні перевірки № 1, які не можуть бути усунені безпосередньо газодимозахисником, який виконував перевірку, ЗІЗОД передається старшому майстру (майстру) бази ГДЗС для ремонту, а газодимозахисника необхідно забезпечити резервним ЗІЗОД.

112. Перевірка № 2 виконується газодимозахисником після: роботи в ЗІЗОД, перевірки № 3, ремонту, чистки, дезінфекції, заміни регенеративного патрона, балону з киснем, але не рідше 1 разу на місяць.

Після виконання перевірки № 2 газодимозахисник доповідає про результат перевірки начальнику караулу (зміни) і робить запис у журналі реєстрації перевірок № 2 (додаток 3).

У разі виявлення несправностей ЗІЗОД при виконанні перевірки № 2, які не можуть бути усунені безпосередньо газодимозахисником, який виконував перевірку, ЗІЗОД передається старшому майстру (майстру) бази ГДЗС для ремонту, а газодимозахисника необхідно забезпечити резервним ЗІЗОД.

113. Перевірка № 3 виконується старшим майстром (майстром) бази ГДЗС після дезінфекції усіх вузлів і деталей ЗІЗОД, після експлуатації ЗІЗОД у бактеріологічному небезпечному або хімічному агресивному середовищі. Результати перевірки № 3 обліковуються в журналі прийому до ремонту і видачі з ремонту ЗІЗОД (додаток 5), обліковій картці на ЗІЗОД, річному графіку перевірок ЗІЗОД.

5.2 Обслуговування та перевірка апаратів на стисненому повітрі

Види перевірок

114. Технічне обслуговування ЗІЗОД на стисненому повітрі проводиться з метою виконання організаційно-технічних заходів, направлених на ефективне використання ЗІЗОД у справному стані під час експлуатації, і складається з оперативної перевірки, перевірок №1, №2 та щорічного технічного обслуговування.

115. Технічне обслуговування ЗІЗОД повинно проводитися на контрольних постах (базах) ГДЗС з використанням контрольних приладів у суворій послідовності та повноті виконання робіт, передбачених інструкцією заводу виробника ЗІЗОД з експлуатації конкретного виду ЗІЗОД.

116. Оперативна перевірка ЗІЗОД проводиться з метою перевірки справності і правильного функціонування вузлів та механізмів ЗІЗОД, проводиться особисто газодимозахисником безпосередньо перед кожним включенням під керівництвом командира ланки ГДЗС.

117. Перевірка № 1 проводиться з метою підтримання в справному стані ЗІЗОД, перевірки справності і функціонування їх вузлів і механізмів. Проводиться безпосередньо газодимозахисниками перед постановкою в оперативний розрахунок з обов'язковою відміткою у журналі перевірки №1 .

118. Перевірку № 1 резервних ЗІЗОД проводить командир відділення або особа, яка виконує його обов'язки.

119. У разі виявлення несправностей, які не можуть бути усунені газодимозахисником під час перевірки № 1, ЗІЗОД передається старшому майстру (майстру) бази ГДЗС для ремонту, а газодимозахисник забезпечується резервним ЗІЗОД.

Порядок проведення перевірки № 1 ЗІЗОД особовим складом чергових караулів (змін) контролюється начальником чергового караулу (зміни) або особою, яка виконує його обов'язки, в ОКЦ – старшим чергової зміни.

120. Перевірка № 2 ЗІЗОД проводиться з метою підтримання їх у справному стані безпосередньо старшим майстром (майстром) ГДЗС у процесі експлуатації:

якщо виявлені несправності під час перевірки № 1;
після роботи в ЗІЗОД;
у випадках надходження скарг від газодимозахисників;
не рідше одного разу на місяць, якщо протягом цього часу ЗІЗОД не використовувався.

Результати перевірки обліковуються у картці реєстрації перевірок № 2 повітряних ЗІЗОД (додаток 4).

121. Щорічне технічне обслуговування ЗІЗОД, які знаходяться в експлуатації і в резерві, проводиться в повному обсязі, визначеному виробником ЗІЗОД, та у встановлений термін із зазначеною періодичністю, з метою профілактичного огляду вузлів і деталей, перевірки їх стану, ремонту, дезінфекції, чищення, регулювання та змашування.

122. Щорічне технічне обслуговування ЗІЗОД проводиться на базі ГДЗС старшим майстром (майстром) ГДЗС або представником виробника (при наявності сертифіката на проведення відповідних робіт) згідно з річним графіком проведення обслуговування. Результати технічного обслуговування ЗІЗОД заносяться до акта щорічного технічного обслуговування (додаток б).

Розділ 6. Порядок зберігання засобів індивідуального захисту органів дихання

6.1 Зберігання засобів індивідуального захисту органів дихання в підрозділах ОРСЦЗ (на базах і контрольних постах ГДЗС)

123. У пожежно-рятувальних та аварійно-рятувальних підрозділах ОРСЦЗ ЗІЗОД та маски особового складу, які є вільними від чергування, повинні зберігатися у спеціальних відокремлених приміщеннях баз (у контрольних постах) ГДЗС у шафах або на стелажах. Маски повинні зберігатися у спеціальних захисних сумках (чохлах), з урахуванням вимог, передбачених виробником ЗІЗОД, та мати відповідні позначення з інвентарним номером та прізвищем закріпленого за ЗІЗОД (маскою).

На кожний апарат заводиться облікова картка, яка зберігається разом з паспортом виробника ЗІЗОД. Записи в ній здійснюються старшим майстром (майстром) ГДЗС.

Наповнені, порожні і несправні балони повинні зберігатися окремо на полицях, на яких робляться надписи: "Наповнені", "Порожні", "У ремонт". Також повинні зберігатися і регенеративні патрони.

6.2 Зберігання (утримання) засобів індивідуального захисту органів дихання в оперативному розрахунку

124. Під час заступання на чергування газодимозахисники повинні провести необхідне обстеження та перевірку закріплених ЗІЗОД (масок) та за командою начальника караулу (зміни) поставити їх до оперативного розрахунку (обслуговування).

125. В оперативному розрахунку (обслуговуванні) ЗІЗОД (у тому числі резервні) повинні зберігатися та транспортуватися до місця виклику з урахуванням вимог виробника ЗІЗОД у спеціальних, окремих відсіках пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних автомобілів (кораблів, літаків, вертольотів тощо). Повинно бути забезпечене надійне кріплення, захист від механічних пошкоджень, вільний доступ до них газодимозахисників і можливість швидкого вилучення та термінового використання за призначенням.

Розділ 7. Утримання баз і постів газодимозахисної служби

126. Справність ЗІЗОД досягається шляхом правильної їх експлуатації, проведення своєчасної і кваліфікованої перевірки, випробування, відповідного нагляду, правильного їх зберігання, постійного контролю за справністю, чистотою і є важливими умовами забезпечення їх безвідмовної роботи, забезпечує повну безпеку газодимозахисника під час роботи у загазованих або задимлених середовищах.

127. Для перевірки, випробування, відповідного нагляду, правильного їх зберігання, постійного контролю за справністю і чистотою ЗІЗОД у пожежно-рятувальних та аварійно-рятувальних підрозділах ОРСЦЗ функціонують бази (контрольні пости) газодимозахисної служби або бази ГДЗС централізованого типу гарнізону ОРСЦЗ. Документацію газодимозахисної служби викладено у додатку 1.

128. Бази ГДЗС, як правило, розташовуються на першому поверсі будівлі підрозділу та повинні мати декілька приміщень (додаток 8). Приміщення бази ГДЗС повинні відокремлюватися від інших приміщень вогнестійкими стінами чи мати окремий вхід ззовні.

129. Розмір приміщень бази ГДЗС рекомендується визначати залежно від кількості обладнання та робочих місць обслуговування. Температура повітря у приміщеннях бази (поста) повинна бути в межах від 05⁰С до 20⁰С при відносній вологості повітря не більше 65 %. Приміщення бази ГДЗС та шафи із ЗІЗОД повинні зачинятись, ключі від них зберігатися на пункті зв'язку пожежно-рятувальної (аварійно-рятувальної) частини або у начальника чергової зміни, а на окремих постах - у командира відділення. Усі приміщення бази ГДЗС повинні утримуватися в чистоті. Зберігати в них сторонні речі та палити заборонено.

130. Обладнання контрольного поста ГДЗС повинно забезпечувати умови для зберігання, чищення, дезінфекції, проведення перевірок №№1,2 ЗІЗОД.

Розділ 8. Методичні рекомендації щодо створення та організації діяльності газодимозахисної служби централізованого типу

8.1 Загальні положення

Дійсними рекомендаціями визначається порядок організації та діяльності газодимозахисної служби централізованого типу, який створюється в гарнізонах за умов наявності чотирьох та більше пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних підрозділів, що залучаються до ліквідації НС, гасіння пожеж, у межах гарнізону і радіусом дислокації від спеціалізованого підрозділу (частини) ГДЗС не більше 30 кілометрів.

Метою створення ГДЗС централізованого типу є підвищення якості технічного обслуговування, організації, ремонту та застосування засобів захисту органів дихання та зору (ЗІЗОД) підрозділами ОРСЦЗ, а також раціонального використання наявних у гарнізоні матеріально-технічних ресурсів.

ГДЗС централізованого типу є структурним підрозділом гарнізону і може формуватися на базі існуючого пожежно-рятувального (аварійно-рятувального) підрозділу або знову створеної спеціалізованої частини ГДЗС ГУ(У) МНС.

Для забезпечення виконання завдань, покладених на спеціалізовані частини ГДЗС, можуть організовуватися окремі пости спеціалізованих частин ГДЗС.

За наявності спеціалізованих частин ГДЗС у штаті ГУ(У) МНС або загонів, начальник спеціалізованої частини ГДЗС призначається, як правило, начальником газодимозахисної служби гарнізону.

Матеріально-технічне оснащення ГДЗС централізованого типу здійснюється підрозділами матеріально-технічного забезпечення згідно потреб, наданих начальником газодимозахисної служби гарнізону.

8.2 Організація роботи ГДЗС централізованого типу.

Для обслуговування, ремонту, збереження засобів захисту органів дихання особового складу, а також для виконання усіх видів робіт, направлених на забезпечення нормальної та безпечної роботи газодимозахисної служби централізованого типу, створюється централізована база газодимозахисної служби, яка забезпечується усім необхідним обладнанням, інструментом та інвентарем.

База ГДЗС централізованого типу повинна мати відповідні приміщення:
приміщення з обслуговування ЗІЗОД;
приміщення з обслуговування захисних комбінезонів (костюмів);
складські приміщення для зберігання засобів захисту газодимозахисників, витратних матеріалів і запасних частин до них;
побутові приміщення для несення служби особовим складом чергових змін.

Для зберігання, чищення, дезінфекції захисних масок, проведення перевірки №1 ЗІЗОД в усіх підрозділах, що входять у зону обслуговування

газодимозахисної служби централізованого типу, обладнуються контрольні пости ГДЗС.

На чергуванні газодимозахисної служби централізованого типу повинен бути основний і резервний спеціальні автомобілі ГДЗС, які обладнують для перевезення оперативного розрахунку ГДЗС централізованого типу, ЗІЗОД, захисних комбінезонів (костюмів), приладів хімічної розвідки і дозиметричного контролю, забезпечують звуковими та світловими сигнальними системами, засобами оперативного зв'язку тощо.

Для організації роботи бази ГДЗС централізованого типу повинні вводитися посади старших майстрів ГДЗС.

Для організації роботи навчально-тренувального комплексу ГДЗС до штату підрозділів ГДЗС централізованого типу може вводитись посада старшого викладача практичного навчання.

При необхідності до штату ГДЗС централізованого типу можуть вводитись інші посади (командир відділення, старший механік, старший інструктор ГДЗС, старший респіраторник, старший водій, старшина).

Оперативна обслуга спеціального автомобіля ГДЗС централізованого типу повинна складатись із водія, старшого майстра ГДЗС, а в разі необхідності – з інших посадових осіб (старшого інструктора ГДЗС, старшого респіраторника).

Чергування старших майстрів ГДЗС централізованого типу, водіїв спеціального автомобіля ГДЗС, інших необхідних посадових осіб ГДЗС централізованого типу організовується цілодобово. Весь особовий склад ГДЗС централізованого типу несе службу у встановленому порядку, згідно з керівними документами МНС.

Порядок використання сил і засобів ГДЗС централізованого типу визначається наказом начальника ГУ(У) МНС. Порядок виїзду автомобілів ГДЗС здійснюється згідно з розкладом виїзду або планом залучення сил і засобів гарнізону.

Основними завданнями газодимозахисної служби централізованого типу є:

- забезпечення ведення оперативно-тактичних дій у загазованих і задимлених середовищах під час гасіння пожеж, ліквідації НС, їх наслідків та пожежно-рятувальних робіт підрозділами гарнізону;

- проведення технічного обслуговування ЗІЗОД, захисних комбінезонів (костюмів), інших засобів захисту газодимозахисників;

- своєчасна доставка до місця роботи газодимозахисників додаткової кількості (резерву) ЗІЗОД, захисних комбінезонів (костюмів), приладів хімічної розвідки і дозиметричного контролю, заміна використаних ЗІЗОД;

- надання допомоги на місці ліквідації пожеж, наслідків аварій і стихійного лиха в організації роботи контрольно-перепускного пункту, кваліфікованого проведення хімічної розвідки, газо- та дозиметричного контролю;

- організація роботи навчально-тренувального комплексу ГДЗС і проведення практичної підготовки газодимозахисників гарнізону в задимленому (загазованому) середовищі, прийняття щорічних заліків від них;

централізований облік роботи газодимозахисної служби гарнізону, ведення складського господарства підрозділу ГДЗС, придбання і списання ЗІЗОД, захисних комбінезонів (костюмів), обладнання та інструментів.

8.3 Організація експлуатації ЗІЗОД.

На базі ГДЗС централізованого типу повинні бути усі ЗІЗОД гарнізону, крім тих, що знаходяться на оперативній обслузі в пожежних (аварійно-рятувальних) автомобілях.

ЗІЗОД, що використовувалися газодимозахисниками під час ліквідації пожеж, НС, наслідків аварій, стихійного лиха або практичних навчань незалежно від часу роботи в них, підлягають заміні й обов'язковому обслуговуванню на централізованій базі ГДЗС. Заміна ЗІЗОД на справні здійснюється завдяки виїзду спеціального автомобіля ГДЗС централізованого типу з оперативною обслугою до місця роботи газодимозахисників гарнізону.

Обслуговування, ремонт та зберігання ЗІЗОД на базі ГДЗС централізованого типу здійснюється згідно з вимогами Настанови з ГДЗС ОРСЦЗ та інструкцій виробників і покладається на старших майстрів ГДЗС централізованого типу, які несуть персональну відповідальність за їх технічний стан.

Газодимозахисники підрозділів, що входять до зони обслуговування ГДЗС централізованого типу, під час чергування відповідають за правильність експлуатації ЗІЗОД, поставлених ними до оперативної обслуги, і несуть повну матеріальну відповідальність у разі пошкодження ЗІЗОД з їх вини.

Начальники пожежно-рятувальних (аварійно-рятувальних) підрозділів та начальники чергових караулів (змін) згідно із своїми функціональними обов'язками відповідають за стан утримання та порядок експлуатації ЗІЗОД, які знаходяться на оперативній обслузі в підрозділах.

8.4 Обов'язки начальника газодимозахисної служби гарнізону, де створено ГДЗС централізованого типу

Разом з вимогами, що визначені Настановою з ГДЗС ОРСЦЗ, начальник ГДЗС гарнізону, в підпорядкуванні якого знаходиться ГДЗС централізованого типу, відповідає за:

наявність необхідної кількості ЗІЗОД, захисних комбінезонів (костюмів), інших засобів захисту газодимозахисників на базі ГДЗС централізованого типу і в оперативній обслузі спеціальних автомобілів ГДЗС;

своєчасне технічне обслуговування, ремонт ЗІЗОД, інших засобів захисту газодимозахисників, випробування повітряних (кисневих) балонів;

своєчасну заміну використаних ЗІЗОД на місці роботи газодимозахисників;

організацію і прийняття щорічних заліків від газодимозахисників гарнізону.

Крім вищевикладеного, у випадку, коли начальник ГДЗС гарнізону є і начальником спеціалізованої частини ГДЗС, він:

забезпечує виїзд на місце пожежі, НС, ліквідації наслідків аварії, стихійного лиха спеціального автомобіля ГДЗС;

у разі необхідності організує роботу контрольно-перепускного пункту, проведення хімічної і радіаційної розвідки, надання довідкової інформації керівникові гасіння пожежі, ліквідації НС;

організовує ведення складського господарства, придбання і списання ЗІЗОД, захисних комбінезонів (костюмів), інших засобів захисту газодимозахисників, обладнання та інструменту.

забезпечує ведення обліку роботи апаратів на стиснутому повітрі;

контролює ведення обліку роботи газодимозахисників в апаратах на пожежах, аваріях, під час стихійного лиха та при проведенні учбових занять і навчань;

здійснює контроль за утриманням та експлуатацією апаратів на стиснутому повітрі та іншого обладнання газодимозахисної служби в підрозділах гарнізону;

вивчає та впроваджувати передовий досвід у практику діяльності ГДЗС та підготовку газодимозахисників;

входить у склад комісій по розслідуванню нещасних випадків, які сталися з газодимозахисниками при роботі в апаратах;

забезпечує розроблення та коригування документації ГДЗС;

розробляє положення та організує огляди-конкурси на "Кращий контрольний пост ГДЗС", проводить змагання на звання "Краща ланка ГДЗС" та проводить інші заходи, що сприяють розвитку ГДЗС;

веде аналіз роботи газодимозахисної служби, стану безпеки праці при роботі в апаратах на стиснутому повітрі в підрозділах гарнізону.

8.5 Службова документація ГДЗС централізованого типу

В основний перелік документації ГДЗС централізованого типу входить службова документація, перелік якої визначено Настановою з ГДЗС ОРСЦЗ.

Службова документація ГДЗС централізованого типу розробляється, коригується та зберігається відповідно до вимог керівних документів і передається при зміні особового складу ГДЗС централізованого типу згідно з описом.

Відповідальність за збереження службових документів несе старший чергової зміни ГДЗС централізованого типу.

Директор Департаменту управління
рятувальними силами МНС України

Г.Б.Марченко

Додатки

Додаток 1 до пункту 127

ПЕРЕЛІК документації газодимозахисної служби

№ № пп	Найменування документа	Де повинен знаходитись документ			Примітка
		В ОВ ОКЦ	На базі ГДЗС	На контрольно му посту ГДЗС	
1	2	3	4	5	6
1	Настанова з ГДЗС	+	+	+	
2	Посадові інструкції: обов'язки начальника ГДЗС гарнізону ОРСЦЗ; обов'язки відповідального за ГДЗС у підрозділі ; обов'язки старшого майстра (майстра) ГДЗС.	+	+	+	Затверджуються: начальником гарнізону; начальником ГДЗС гарнізону; начальником підрозділу.
3	Копії наказів: про створення ГДЗС у підрозділах; про закріплення ЗІЗОД; про порядок виклику резервних ЗІЗОД до місця пожежі (аварії, НС)	+	+	+	
4	Журнал реєстрації перевірки №1	+	+	+	
5	Журнал реєстрації перевірки №2	+	+	+	
6	Журнал реєстрації перевірки №3		+		
7	Облікова картка на ЗДА		+		
8	Журнал обліку роботи ланок ГДЗС				Вивозиться на пожежно-рятувальних, аварійно-рятувальних автомобілях
9	Особиста картка газодимозахисника	+	+	+	
10	Інструкція щодо порядку зберігання ХВП та спорядження ним РП ізолювальних регенеративних респіраторів		+		
11	Журнал спорядження регенеративних патронів ХВП		+		
12	Журнал перевірок придатності ХВП		+		
13	Журнал обліку роботи фільтра очищення повітря		+		
14	Інструкція про порядок експлуатації та технічного обслуговування компресорних установок		+		
15	Журнал обліку наповнення балонів повітрям (киснем)		+		
16	Інструкція по ремонту та випробуванню балонів		+		
17	Протоколи внутрішнього огляду і гідравлічного випробування балонів		+		
18	Норми (орієнтовні) витрати ремонтно- експлуатаційних матеріалів для бази ГДЗС		+		
19	Норми обладнання, інструментів, інвентарю та приладів для бази (контрольного поста) ГДЗС		+	+	

ЖУРНАЛ
реєстрації перевірок № 1 ЗІЗОД

(назва підрозділу ОРСЦЗ)

сторінка 1-400

Дата перевірки	Прізвище, ім'я, по- батькові газодимозахисників, який проводив перевірку ЗІЗОД	Номер ЗІЗОД (маски)	Відмітка про справність ЗІЗОД	Тиск у балоні МПа (кгс/см ²)	Прізвище та підпис особи, що провела перевірку ЗІЗОД	Прізвище та підпис начальника караулу, зміни, іншої особи нач. складу, яка здійснювала контроль за проведенням перевірки
1	2	3	4	5	6	7

Примітка. Термін архівного зберігання журналу - 3 роки.

ЖУРНАЛ
реєстрації перевірки № 2 ЗІЗОД(киснево-ізолюючі)

(назва підрозділу ОРСЦЗ)

сторінка 1-3

Прізвище, ім'я, по-батькові газодимозахисників, закріплених за ЗІЗОД	Номер ЗІЗОД	Номер сторінки в журналі
1	2	3

сторінка 4-100

Захисний дихальний апарат № _____

(посада, прізвище, ім'я, по-батькові,

закріпленого за ЗІЗОД)

Дата пере- вірки	Номер регенератив ного патрона	Результати перевірки (вказати, чи придатний ЗІЗОД до роботи, якщо ні, то з якої причини)	Прізвище та підпис особи, що проводила перевірку ЗІЗОД	Прізвище та підпис начальника караулу, (зміни) іншої особи нач. складу, яка здійснювала контроль за проведенням перевірки
1	2	3	4	5

Примітки.

1. На першій сторінці приводиться список осіб, яких допущено до проведення перевірки № 2 ЗІЗОД, та номер наказу про допуск їх до цієї роботи.
2. На кожний ЗІЗОД відводиться 2 сторінки.
3. Листи журналу повинні бути пронумеровані, прошиті та скріплені печаткою.

ЖУРНАЛ
реєстрації прийняття в ремонт та видачі з ремонту
кисневих ЗІЗОД (перевірка № 3)

Дата прийняття на перевірку (в ремонт) ЗІЗОД	Прийняття на перевірку (в ремонт)					Результати перевірки					Видача після перевірки (ремонт)				
	Звідки надійшов	Номер, наданий виробником	Причина здачі на перевірку (в ремонт)	Підпис особи, яка прийняла на перевірку (в ремонт)	Герметичність під дією надлишкового тиску, мм вод. ст.	Безперервна подача кисню, л/хв.	Опір відкриття запобіжного клапана дихального мішка, мм вод. ст.	Опір відкриття легеневого автомата, мм вод. ст.	Герметичність при розрідженні мм вод. ст.	Справність роботи звукового сигналізатора МПа	Тиск кисню в балоні за показниками манометра, МПа	Дата виконання перевірки (ремонт)	Підпис особи, яка виконувала перевірку (ремонт)	Дата видачі після перевірки (ремонт)	Підпис особи, яка отримала ЗІЗОД після перевірки (ремонт)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Примітка. Термін зберігання журналу - 3 роки.

**Акт
Щорічного технічного обслуговування ЗІЗОД**

№ п/п	Дата	№ підрозділу	Апарат	Редуктор	Л/автомат	Манометр	Маска	Висновок
1			№ _____ Герметичність пневмосистеми: Так: ____ Ні: _____ Тиск спрацювання звукового сигналу (бар) _____	№ _____ / 08 Зредукований тиск (6 – 8 бар): _____ Тиск спрацювання запобіжного клапану (9-14 бар) _____	№ _____ / 08 Герметичність при розрядження: Так: ____ Ні: _____ в/д: (+) статика: _____	№ _____ 001 Показання: (+/- 10 бар) контрольний манометр: _____ повіряємий манометр: _____	№ _____ № _____ № _____	

ОБЛІКОВА КАРТКА ЗІЗОД

Тип _____
Марка _____
Номер, наданий виробником _____
Виробник _____
Рік випуску _____
Дата початку експлуатації _____

Ремонт і заміна частин ЗІЗОД

№ п/п	Дата	Де, який ремонт зроблено і ким	Найменування заміненних частин	Підпис особи, що виконувала ремонт
1	2	3	4	5

Дата вибракування " ____ " _____ 20 р.

ЗІЗОД
здано на базу і списано за актом від " ____ " _____ 20 р.

МП _____
(посада, звання, прізвище, ініціали)

(підпис)

Порядок ведення облікової картки:

1. Записи в обліковій картці робляться ст. майстром (майстром) ГДЗС.
2. Рядок "Дата вибракування" заповнюється після вибракування ЗІЗОД.
3. У разі передачі апарата з одного підрозділу до іншого або на базу ГДЗС для ремонту облікова картка пересилається разом із ЗІЗОД.
4. Облікова картка на ЗІЗОД разом із паспортом виробника зберігається на базі ГДЗС.
5. Облікова картка без паспорта на ЗІЗОД вважається недійсною.
6. Експлуатація ЗІЗОД без облікової картки не дозволяється.

Типовий перелік приміщень для баз ГДЗС і контрольних постів, вимоги до них

Залежно від виду ЗІЗОД база ГДЗС повинна мати наступні відокремлені спеціалізовані приміщення:

- для зберігання та перевірки ЗІЗОД;
- для ремонту ЗІЗОД;
- для миття та висушування ЗІЗОД (масок);
- для наповнення балонів киснем;
- для наповнення балонів повітрям;
- для зберігання хімічного вапняного поглинача та спорядження регенеративних патронів;
- для зберігання кисневих (повітряних) балонів.

На базах ГДЗС можуть влаштовуватися приміщення для гідравлічного випробування повітряних (кисневих) балонів.

Залежно від виду ЗІЗОД контрольний пост ГДЗС повинен мати такі приміщення:

- пункт миття та висушування ЗІЗОД (масок);
- стелажі (шафи) для окремого зберігання ЗІЗОД, масок, резервних повітряних (кисневих) балонів, регенеративних патронів;
- робочі столи та контрольні прилади для проведення перевірок ЗІЗОД;
- стенди та плакати з порядком проведення розрахунків параметрів роботи в ЗІЗОД, описом їх будови, правилами роботи в них та заходами безпеки під час роботи;
- спеціальні ящики з відсіками для перевезення ЗІЗОД, повітряних (кисневих) балонів і регенеративних патронів на базу ГДЗС.

Обладнання бази ГДЗС повинно передбачати умови для відновлення експлуатаційних характеристик і випробування ЗІЗОД.

Під час організації діяльності бази ГДЗС, яка передбачає одночасне обслуговування кисневих та повітряних ЗІЗОД, вона повинна мати окремі приміщення для їх обслуговування. Миття та осушування їх допускається проводити на одному обладнанні.

Приміщення для зберігання та перевірки ЗІЗОД обладнують стелажми або шафами для зберігання перевірених ЗІЗОД, споряджених повітряними і кисневими балонами, регенеративних патронів, які розташовують на відстані не менше 1 м від опалювальних і нагрівальних приладів.

Для перевірки ЗІЗОД робочі місця повинні бути обладнані пневматичною системою нагнітання і створення розрідження повітря.

У приміщенні повинно зберігатися не менше 50 % повітряних (кисневих) балонів та регенеративних патронів загальної кількості ЗІЗОД, що обслуговуються базою ГДЗС, які повинні бути постійно заповненими (спорядженими).

У приміщенні майстерні для ремонту ЗІЗОД розміщуються робочі столи, обладнання, інструмент та ремонтні експлуатаційні матеріали, запасні частини, які необхідні для ремонту і проведення перевірки № 3.

Приміщення для миття і сушіння обладнують спеціальними шафами для осушування ЗІЗОД, ваннами та іншим необхідним обладнанням.

Приміщення для миття та осушування ЗІЗОД повинно бути забезпечено холодним та гарячим водопостачанням.

За умови відсутності достатньої кількості обладнання та приміщень миття та сушіння ЗІЗОД, як виняток, дозволяється влаштовувати у приміщенні для зберігання та перевірки ЗІЗОД.

Робочі місця в приміщенні зі спорядження регенеративних патронів забезпечуються обладнанням, технічними засобами і пристроями, призначеними для спорядження регенеративних патронів.

Регенеративні патрони зберігаються окремо на полицях з написами: "Порожні", "Споряджені", "До ремонту".

У металевих барабанах повинно зберігатися не менше місячного запасу хімічного вапняного поглинача, який пройшов вхідний контроль на якість продукції.

У приміщенні наповнення повітряних (кисневих) балонів розміщуються робочі і резервні компресори. Встановлюються окремі стелажі для зберігання наповнених і порожніх повітряних (кисневих) балонів з надписами "Наповнені", "Порожні".

Вхід до приміщення для наповнення повітряних (кисневих) балонів дозволяється тільки особам, які мають допуск до роботи з компресорним обладнанням. На видному місці повинні бути розташовані плакати з технологічними схемами наповнення балонів, правилами роботи з компресорним обладнанням та інструкціями з правил безпеки праці.

Захаращувати проходи, проводити роботи, що не пов'язані з наповненням балонів, та палити в приміщеннях пунктів наповнення балонів забороняється.

Приміщення для наповнення кисневих балонів обладнують витяжною вентиляцією, всмоктувальний канал якої повинен розміщуватися на висоті 50 см від рівня підлоги. Підлогу виконують з матеріалу, що не вбирає і не адсорбує мастила і шкідливий пар.

Приміщення для наповнення кисневих балонів має розміщуватися поблизу зовнішніх стін будівлі, з урахуванням розміщення зовні спеціальних металевих шаф для зберігання транспортних балонів з киснем, що не дають можливості потрапляння на балони сонячного випромінювання та атмосферних опадів. Транспортні балони встановлюються вертикально на дерев'яних брусках і закріплюються хомутами до стіни, що виключає можливість їх падіння.

Приміщення для наповнення повітряних балонів обладнується примусовою вентиляцією.

Транспортні балони з повітрям можуть бути встановлені в приміщенні на відстані не ближче 1,5 м від опалювальних і нагрівальних приладів.

Елементи підлоги приміщення, якщо забирання повітря проводиться безпосередньо з них, повинні виконуватися з матеріалів, що не вбирають і не адсорбують мастила та шкідливого пару.

Під час забирання повітря ззовні приміщення всмоктувальний повітропровід виноситься до небезпечної зони, що виключає потрапляння токсичних газів через повітропровід у компресорну установку.

Для очищення повітря від мастил, води, аерозолів, окису вуглецю та інших шкідливих домішок необхідно використовувати фільтри очищення і осушування повітря, передбачені технічною документацією щодо експлуатації конкретного типу компресора.

Під час експлуатації фільтрів очищення повітря необхідно суворо дотримуватися вимог інструкції виробника. Термін роботи фільтра відповідно до умов його використання не повинен перевищувати значень, вказаних у його технічній документації. Час роботи фільтра та кількість наповнених балонів повинні реєструватися у відповідному журналі.

Експлуатація та технічне обслуговування компресорних установок повинні здійснюватися згідно з технічною документацією виробника.

У приміщенні для випробування повітряних (кисневих) балонів встановлюється спеціальний стенд для проведення гідравлічних випробувань балонів, ванна для проведення перевірки герметичності балонів, розміщується обладнання, інструмент і матеріали, необхідні для проведення випробувань.

Виробничі приміщення для випробування балонів повинні бути забезпечені технічними засобами, що забезпечують можливість проведення якісної їх перевірки та випробування.

Балони, призначені для випробування, випробувані або забраковані, повинні зберігатись окремо на спеціально влаштованих стелажах з написами: "На випробування", "Випробувані", "Брак".

На видному місці мають бути розміщені: технологічна схема випробування, правила випробування та інструкція з правил безпеки праці під час випробування балонів.

Заповнення балонів повинні проводитись особами, призначеними наказом начальника ГУ(У) МНС, які пройшли відповідні навчання за спеціальною програмою, узгодженою з органами державного нагляду за охороною праці, та склали відповідні іспити. Особи, які працюють із компресорним обладнанням та обладнанням з випробування балонів, у встановлені терміни повинні складати іспити в навчальному центрі (пункті) ГУ(У) МНС із залученням спеціалістів органів державного нагляду за охороною праці.

Монтаж компресорного, випробувального та електричного обладнання приміщень випробування та наповнення балонів, навчально-тренувальних комплексів та приміщень баз і контрольних постів ГДЗС повинні виконуватись організаціями, які мають дозвіл на виконання таких робіт.

Використання приміщень і компресорного обладнання баз (контрольних постів) ГДЗС, стан яких не відповідає вимогам безпеки праці в органах і

підрозділах МНС, технічний стан яких не забезпечує безпеку особового складу, призупиняється до усунення недоліків.

З метою забезпечення ефективної роботи ГДЗС під час ліквідації тривалих пожеж, НС, аварій в гарнізонах ОРСЦЗ на шасі автомобілів або причепів можуть обладнуватися пересувні бази ГДЗС, на яких проводять спорядження повітряних (кисневих) балонів, регенеративних патронів, перевірку та дрібний ремонт ЗІЗОД.

Усі засоби вимірювальної техніки бази ГДЗС повинні бути перевірені в установленому порядку. Перевірка засобів вимірювальної техніки повинна проводитись організаціями, які мають право на виконання таких робіт.

Використання засобів вимірювальної техніки не допускається, якщо:
на засобах вимірювальної техніки відсутні пломби або тавра з відміткою про їх перевірку;

пройшов встановлений термін перевірки;

під час відключення показчик (стрілка) засобів вимірювальної техніки не повертається до нульового значення шкали на величину, що перевищує половину допустимої похибки для конкретного приладу;

розбите скло або є інші пошкодження, які можуть впливати на правильність показань.

Методика проведення розрахунків параметрів роботи в ЗІЗОД

Кожний газодимозахисник під час роботи у складі ланки ГДЗС повинен стежити за показаннями манометру і вміти здійснювати розрахунок витрат повітря (кисню) та тривалості роботи в ЗІЗОД.

Основними показниками, які враховуються під час розрахунків часу роботи у загазованих і задимлених середовищах, є:

контрольний тиск повітря (кисню) в ЗІЗОД, при якому ланці ГДЗС необхідно виходити на свіже повітря;

час роботи ланки ГДЗС у загазованих і задимлених середовищах;

очікуваний час повернення ланки ГДЗС на свіже повітря.

Розрахунки тиску та часу виходу ланки при роботі в апараті на стисненому повітрі:

1. Розрахунок тиску повітря для виходу ланки ГДЗС.

При роботі із середнім навантаженням:

$$P_{\text{вих.}} = P_{\text{пр.}} + P_{\text{рез.}}$$

де: $P_{\text{вих.}}$ – тиск виходу (тиск у балоні, при якому газодимозахисник повинен виходити на свіже повітря);

$P_{\text{пр.}}$ – тиск прямування (тиск повітря, який газодимозахисник використав на шлях до місця роботи).

$P_{\text{рез.}}$ – резерв повітря, визначений виробником

$$P_{\text{пр.}} = P_{\text{поч.}} - P_{\text{поч.роб.}}$$

$P_{\text{поч.}}$ – найменший початковий тиск в одному з повітряних балонів ланки;

$P_{\text{поч.роб.}}$ – тиск перед початком роботи в осередку пожежі (НС) .

Приклад: Початковий тиск у балоні становить 300 бар ($P_{\text{поч.}} = 300$ бар). Тиск перед початком роботи в задимленому середовищі становить 270 бар ($P_{\text{поч.роб.}} = 270$ бар). Ланка працює із середнім

навантаженням. Тиск виходу ланки становить 80 бар ($P_{\text{вих.}} = 80$ бар).

При роботі з тяжким навантаженням:

$$P_{\text{вих.}} = 2 \rightarrow P_{\text{пр.}} + P_{\text{рез}}$$

Приклад: Початковий тиск у балоні становить 300 бар ($P_{\text{поч.}} = 300$ бар). Тиск перед початком роботи в задимленому середовищі становить 270 бар ($P_{\text{поч.роб.}} = 270$ бар). Ланка працює з тяжким навантаженням. Тиск виходу ланки становить 110 бар ($P_{\text{вих.}} = 110$ бар).

2. Розрахунок часу для виходу ланки ГДЗС.

$$T_{\text{зах.дії}} = \frac{P_{\text{поч.}}}{7 (5)^*},$$

де: $T_{\text{зах.дії}}$ – середнє значення загального часу захисної дії апарату;
(5)* - розрахунок для апаратів АСВ-2

Середній час роботи ланки в задимленому середовищі складає:

$$T_{\text{роб.}} = \frac{P_{\text{поч.}} - P_{\text{рез.}}}{7 (5)^*},$$

де: $T_{\text{роб.}}$ – середнє значення часу роботи ланки в задимленому середовищі;

7 – усереднене значення витрати повітря газодимозахисником при роботі в апараті за одну хвилину (бар/хв.);

(5)* - розрахунок для апаратів АСВ-2

Час, при якому ланка повинна повернутися із задимленого середовища:

$$T_{\text{пов.}} = T_{\text{пр.}} + T_{\text{роб.}}$$

Приклад: Початковий тиск у балоні становить 295 бар. Середній час захисної дії апарату при роботі ланки в задимленому середовищі становить 35 хв. ($T_{\text{роб.}} = 35$ хв.). Якщо ланка почала працювати о 14 год. (14 год. 00 хв.), то вона повинна повернутися о 14 год. 35 хв.

Методика проведення розрахунків параметрів роботи в респіраторях Р-30

1. Розрахунок контрольного тиску (Р вих.) повітря (кисню) в ЗІЗОД, при якому ланці ГДЗС необхідно виходити на свіже повітря, полягає в наступному. Для повернення від місця здійснення оперативних дій із загазованих і задимлених середовищ на свіже повітря необхідно залишити в балонах (балоні) ЗІЗОД стільки кисню, скільки його було витрачено при пересуванні до місця роботи (Р пер.) плюс половина цієї кількості на непередбачені обставини (витрати) та додати остаточний тиск, що необхідний для стійкої роботи редуктора (Р ред.).

Для звичайних умов роботи

$$P_{\text{вих.}} = 1,5 P_{\text{пер.}} + P_{\text{рез.}}$$

Для важких умов роботи

$$P_{\text{вих.}} = 2,0 P_{\text{пер.}} + P_{\text{рез.}}$$

де: $P_{\text{рез.}} = 3 \text{ МПа (30 кгс/см}^2\text{)}$,

Приклад: Перед входом ланки ГДЗС у загазоване (задимлене) середовище мінімальний тиск кисню у балонах Р-30 становив відповідно 16 МПа. За час пересування до місця роботи він знизився до 15 МПа, тобто падіння тиску кисню склало 1,0 МПа.

Виходячи з цього, контрольний тиск повітря, при досягненні якого необхідно виходити на свіже повітря, складатиме:

$$P_{\text{вих.}} = 1,5 \times 1,0 \text{ МПа (10 атм)} + 3,0 \text{ МПа (30 атм)} = 4,5 \text{ МПа. (45 атм.)}$$

2. При роботі у важких умовах (підземних спорудах метрополітену, трюмах кораблів, підвалах із складним плануванням, у будинках підвищеної поверховості) Р контр. розраховується за умови того, що повітря (кисню) на непередбачені обставини повинно бути рівним, як мінімум, значенню максимального падіння тиску кисню у балонах на шлях пересування до місця роботи.

$$P_{\text{вих.}} = 2 P_{\text{пер.}} + P_{\text{рез.}}$$

Приклад: Перед входом ланки (відділення) ГДЗ у загазоване (задимлене) середовище мінімальний тиск кисню у балонах респіраторів Р-30 становив

16 МПа. За час пересування до місця роботи у трюмі парому він знизився відповідно до 14 МПа, тобто падіння тиску кисню склало 2,0 МПа. Тоді, контрольний тиск кисню, при досяганні якого необхідно виходити на свіже повітря, дорівнює:

$$P_{\text{вих.}} = 2 \times 2,0 + 3,0 = 7,0 \text{ МПа.}$$

Як висновок, контроль за роботою ланки (відділення) щодо виходу на свіже повітря буде здійснюватися за показниками газодимозахисника з найменшим тиском у балоні та при залишках тиску у 7,0 МПа необхідно особовому складу виходити із загазованого (задимленого) середовищ.

3. Для визначення часу роботи (Т роб.) ланки ГДЗС у загазованому (задимленому) середовищі необхідно визначити найменше у складі ланки ГДЗС значення тиску (P_2) кисню, в балонах (балоні) ЗІЗОД безпосередньо поблизу осередку пожежі (місця ліквідації наслідків аварії), відняти від нього значення тиску кисню, що необхідно для забезпечення роботи ЗІЗОД для повернення на свіже повітря ($P_{\text{контр.}}$), отриману різницю помножити на місткість балонів (балону) (V_b (л)) та поділити на середнє значення витрати повітря або кисню (Q), атмосферного тиску (P) та коефіцієнту стискання ($K_{\text{ст.}}$). Тобто:

$$T_{\text{роб.}} = \frac{(P_2 - P_{\text{контр.}}) \times V_b,}{P \times Q \times K_{\text{ст.}}}$$

де: $P = 0,1$ МПа (1 кгс/см^2);

$Q = 2$ л/хв. – постійна подача за умов спрацьовування легеневого автомату та промивання дихального мішка киснем для апаратів регенеративного типу;

$K_{\text{ст.}} = 1$ - для апаратів з $P_{\text{роб.}} = 19,6$ МПа (200 кгс/см^2);

$K_{\text{ст.}} = 1,1$ – для апаратів з $P_{\text{роб.}} = 29,4$ МПа (300 кгс/см^2).

Приклад: Перед входом ланки ГДЗС у загазоване (задимлене) середовище мінімальний тиск кисню у балоні Р-30 складав 16 МПа. За час пересування до місця роботи він знизився до 15 МПа, тобто падіння тиску кисню склало 1,0 МПа. Тоді,

$$T_{\text{роб.}} = \frac{(15-4,5) \times 2}{0,1 \times 2,0 \times 1,0} = 105 \text{ хв.,}$$

де: 15 МПа – найменше у складі ланки ГДЗС значення тиску (P_2) кисню, в балонах (балоні) ЗІЗОД безпосередньо поблизу осередку пожежі (місця ліквідації наслідків аварії),:

- 4,5 МПа – Р контр., який визначено за пунктом 1;
- 2л - місткість балона Р-30;
- 2 л/хв. – середнє значення витрати кисню;
- 0,1 МПа – атмосферний тиск;
- 1,0 - коефіцієнт стискання.

Таким чином, час тривалості роботи ланки ГДЗС у загазованому (задимленому) середовищі, а саме поблизу осередку пожежі (місця ліквідації наслідків аварії) складе 105 хвилин.

4. Для визначення очікуваного часу повернення ланки ГДЗС з загазованого (задимленого) середовища на свіже повітря командир ланки перед включенням у ЗІЗОД встановлює у підлеглих найменший тиск і повідомляє його постовому на посту безпеки. Постовий ПБ робить розрахунок і називає очікуваний час повернення ланки із загазованого (задимленого) середовища.

Для отримання контрольного очікуваного часу повернення ланки ГДЗС (Т пов.) необхідно до часу включення ланки ГДЗС у ЗІЗОД додати час тривалості роботи ланки ГДЗС у загазованому (задимленому) середовищі.

Приклад: Ланка ГДЗС включилася у ЗІЗОД перед входом у загазоване (задимлене) середовище о 20 годині 34 хвилини. Для визначення контрольного очікуваного часу повернення ланки (відділення) ГДЗ із загазованого (задимленого) середовища використовуємо наступну формулу:

$T_{\text{пов.}} = T_{\text{вх}} + T_{\text{роб}}$, а саме:

$$T_{\text{пов.}} = 20 \text{ год. } 34 \text{ хв.} + 105 \text{ хв.} (1 \text{ год. } 45 \text{ хв.}) = 22 \text{ год. } 19 \text{ хв.}$$

ОСОБИСТА КАРТКА ГАЗОДИМОЗАХИСНИКА

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (назва підрозділу ОРСЦЗ, посада)

сторінка 1

1. За станом здоров'я до роботи в ЗІЗОД

_____ (придатний, непридатний; якщо непридатний, то вказати з якої причини)

МП **Голова ВЛК (ЛК)** _____

_____ (підпис)

" _____ " _____ 20 ____ р.

2. Тип закріпленого ЗІЗОД _____

Дата закріплення ЗІЗОД (маски) " _____ " _____ 20 ____ р.

Наказ про закріплення _____

_____ (номер наказу, підрозділ, дата наказу)

МП **Начальник підрозділу** _____

_____ (підпис)

сторінки 2-4

3. Повторний медичний огляд газодимозахисника

Дата	Придатність до роботи в ЗІЗОД (придатний; якщо непридатний, вказати причину)	Підпис лікаря та печатка
1	2	3

сторінки 5-15

4. Робота в ЗІЗОД

Дата	За яких умов працював у ЗІЗОД (на пожежі, при ліквідації наслідків аварії, тренуванні) вказати адресу	Час роботи (в годинах і хвилинах)	Прізвище і підпис особи, що робила запис
1	2	3	4

Примітки.

1. Особиста картка газодимозахисника виготовляється у вигляді прямокутної книжечки з м'якою обкладинкою розмірами 100x150 мм.
 2. Особиста картка газодимозахисника повинна бути заповнена та правильно оформлена після проходження медичного огляду перед вступом на службу щорічного медичного огляду та протягом проходження служби.
 3. Жодну особу не може бути допущено до роботи в ЗІЗОД без особистої картки газодимозахисника.
 4. При використанні у підрозділі апаратів на стисненому повітрі у картці не заповнюються розділи 1,3.
-

ЖУРНАЛ
обліку роботи ланок ГДЗС

(назва підрозділу ОРСЦЗ)

сторінка 1-30

Дата включення і номер ланки ГДЗС	Місце роботи	Тип ЗІЗОД	Склад ланки ГДЗС (прізвище, ініціали)	Тиск повітря (кисню) в балонах ЗІЗОД перед включенням, $P_{\text{поч}}$ кгс/см ² (МПа)	Відомість про роботу						Загальний час роботи	Розпорядження, що надходять, від кого, кому, час	Прізвище та підпис постового на посту безпеки
					Час включення в ЗІЗОД	Очікуваний час повернення	Час прибуття до місця пожежі (НС)	Тиск при прибутті до місця пожежі (НС)	Розрахунковий тиск виходу	Фактичний час повернення			
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12	13

Примітки.

1. Журнал повинен мати альбомні розміри та палітурку з твердого картону; листи повинні бути пронумеровані, прошиті та скріплені печаткою.
2. Журнал зберігається та вивозиться на пожежно-рятувальному (аварійно-рятувальному) автомобілі, оперативний розрахунок якого є газодимозахисниками і має ЗІЗОД.
3. У журналі мають бути пам'ятки:
 приклади та таблиці розрахунків часу роботи в ЗІЗОД;
 порядок проведення оперативної перевірки ЗІЗОД;
 можливі несправності ЗІЗОД і порядок їх усунення.
4. Журнал є фінансовим документом, на основі якого газодимозахиснику проводиться додаткова оплата за роботу в ЗІЗОД.
5. Записи в журналі виконуються постовим на посту безпеки, акуратно, кульковою ручкою.
6. Записи із журналу після роботи ланки ГДЗС повинні бути перенесені до особистих карток газодимозахисників.

Табель роботи ланок ГДЗС

ТАБЕЛЬ РОБОТИ ЛАНКИ ГДЗС

ТАБЕЛЬ РОБОТИ ЛАНКИ ГДЗС

ДПЧ - _____		Управління (відділ) ГУ(У)МНС України в _____ області					
Пожежа, аварія, заняття, навчання (потрібне підкреслити)	Підрозділ	Пожежа, аварія, заняття, навчання (потрібне підкреслити)			Розрахункові дані		
Адреса:	ДПЧ - _____	Адреса:			Час входу ланки в задимлену зону: _____ год. _____ хв.		
Місце осередку:	Район виїзду власний, інший (потрібне підкреслити)	Місце осередку:			Очікуваний час виходу ланки: _____ год. _____ хв.		
Чистий час роботи ланки: _____ хв.	Кількість працюючих ланок: одна, дві та більше (потрібне підкреслити)	Ступінь важкості робіт: легка, середня, тяжка (потрібне підкреслити)			Фактичний час виходу ланки: _____ год. _____ хв.		
Склад ланки ГДЗС (прізвище, ініціали)	Склад ланки ГДЗС (прізвище, ініціали)	№ апарату	№ маски	Тиск поч., бар	Час контр. перевірок	Чистий час роботи ланки	Тиск кінц., бар
1.	1.						
2.	2.						
3.	3.						
4.	4.						
5.	5.						
6.	6.						

Примітки: 1. Заповнення всіх граф обов'язкове. 2. Табель складається тільки на одну ланку ГДЗС.

Постовий ПБ _____

(підпис)

Постовий ПБ _____

(підпис)

Начальник караулу _____

(підпис)

Начальник караулу _____

(підпис)

Майстер бази ГДЗС _____

(підпис)

Майстер бази ГДЗС _____

(підпис)

Дата "___" _____ 201__ року

Дата "___" _____ 201__ року

Примітка

1. В гарнізоні ОРСЦЗ, де створена газодимозахисна служба централізованого типу, журнал обліку роботи ланок ГДЗС виконується у вигляді табелів роботи ланок ГДЗС.
 2. Журнал повинен мати альбомні розміри та палітурку з твердого картону, листи повинні бути пронумеровані, прошиті та скріплені печаткою.
 3. Табель роботи ланки ГДЗС складається з двох частин: одна частина відривається і здається в спеціалізовану частину ГДЗС під час заміни апаратів, а друга частина залишається в підрозділі для обліку та складання звітних документів. Обидві частини табеля повинні бути пронумеровані.
 4. Журнал зберігається та вивозиться на пожежно-рятувальному (аварійно-рятувальному) автомобілі, оперативний розрахунок якого є газодимозахисниками і має ЗІЗОД.
 5. У журналі мають бути пам'ятки:
приклади та таблиці розрахунків часу роботи в ЗІЗОД:
порядок проведення оперативної перевірки ЗІЗОД:
можливі несправності ЗІЗОД та порядок їх усунення.
 6. Відривний табель є фінансовим документом.
 7. Записи в журналі виконуються постовим на посту безпеки, акуратно, кульковою ручкою.
 8. Записи із журналу після роботи ланки ГДЗС повинні бути перенесені до особистих карток газодимозахисників.
-

зворотна сторона

ЗАМІНА ОСНОВНИХ ВУЗЛІВ МАСКИ

Назва деталі маски	Дата	ПІБ особи, яка робила заміну	Підпис	Дата	ПІБ особи, яка робила заміну	Підпис	Дата	ПІБ особи, яка робила заміну	Підпис	Дата	ПІБ особи, яка робила заміну	Підпис
Мембрана												
Переговорна мембрана												
Прокладочне кільце												
Скло												
Клапан обдимання маски												
Різьбове кільце												
Обтюратор												
Шлейки/ремені												

Примітка: Перелік деталей, які потребують заміни, можуть бути змінені залежно від виду маски

Зміст

Розділ 1. Загальні положення.....	2
Розділ 2. Обов'язки особового складу при роботі у ЗІЗОД.....	4
2.1 Обов'язки газодимозахисника	4
2.2 Обов'язки командира ланки ГДЗС	5
2.3 Обов'язки керівника гасіння пожежі з питань організації газодимозахисної служби	6
2.4 Обов'язки начальника контрольно-пропускного пункту (КПП)	7
2.5 Обов'язки постового на посту безпеки	7
2.6 Обов'язки старшого майстра (майстра) газодимозахисної служби.....	8
2.7 Обов'язки начальника газодимозахисної служби гарнізону ОРСЦЗ	9
Розділ 3. Організація роботи ланок ГДЗС.....	10
3.1 Правила роботи в засобах індивідуального захисту органів дихання і зору.....	10
3.2 Порядок включення і виключення із ЗІЗОД.....	11
3.3 Спорядження ланки ГДЗС і організація зв'язку з постом безпеки.....	12
3.4 Порядок пересування ланки ГДЗС у задимлених і загазованих середовищах (приміщеннях)	13
3.5 Порядок пошуку і рятування людей ланкою ГДЗС	15
3.6 Організація роботи ланок ГДЗС в умовах високої температури.....	17
3.7 Організація роботи ланок ГДЗС в умовах низької температури.....	17
3.8 Дотримання правил безпеки при роботі в ЗІЗОД.....	18
Розділ 4. Особливості роботи у ЗІЗОД при виконанні газодимозахисниками спеціальних аварійно-рятувальних робіт.....	19
4.1 Особливості залучення газодимозахисників до гасіння пожеж, ліквідації НС та їх наслідків на відкритій місцевості	19
4.2 Особливості залучення газодимозахисників для проведення аварійно-рятувальних робіт, пов'язаних з викидом небезпечних хімічних речовин (НХР)	19
4.3 Особливості залучення газодимозахисників для проведення аварійно-рятувальних робіт в обмежених (замкнених) просторах.....	20
Розділ 5 Порядок постановки ЗІЗОД до оперативного розрахунку, їх перевірка, технічне обслуговування та експлуатація.....	20
5.1 Обслуговування та перевірка киснево-ізолювальних ЗІЗОД	21
5.2 Обслуговування та перевірка апаратів на стисненому повітрі	22
Розділ 6. Порядок зберігання засобів індивідуального захисту органів дихання	23
6.1 Зберігання засобів індивідуального захисту органів дихання в підрозділах ОРСЦЗ (на базах і контрольних постах ГДЗС)	23
6.2 Зберігання (утримання) засобів індивідуального захисту органів дихання в оперативному розрахунку	24
Розділ 7. Утримання баз і постів газодимозахисної служби	24
Розділ 8. Методичні рекомендації щодо створення та організації діяльності газодимозахисної служби централізованого типу.....	25

8.1 Загальні положення.....	25
8.2 Організація роботи ГДЗС централізованого типу.....	25
8.3 Організація експлуатації ЗІЗОД.....	27
8.4 Обов'язки начальника газодимозахисної служби гарнізону, де створено ГДЗС централізованого типу	27
8.5 Службова документація ГДЗС централізованого типу.....	28
Додатки	29